

GAZETA POLSKA W BRAZYLIJI

REDAKCOJA i ADMINISTRACJA Rua Em. Peres, 842 (dawniej Aquidaban) Telefon 4-3-4

Adres na listy i przesyłki pocztowe GAZETA POLSKA Caixa postal B

NR 38 KURYTYBA - S PAULO NA NIEDZIELE DNIA 17 WRZESNIA ROK 1939 DYREKTOR: PIOTR OLIVEIRA SAPORSKI

A Polonia Heroica conteve as barbaras hordas teutonicas

BRAZYLIA JEST DOBRA O BRASIL É BOM D. N. P.

28 Nowy ład brazylijski jest reformą naszego systemu politycznego. Nie jest to zeńcie z dóg demokracji, gdyż zasady demokratyczne trwają nadal.

sentantes, aumentará a eficiencia da assembleia, ou corpo legislativo, que será a nova Câmara dos Deputados.

O novo regime creou, também, o Conselho Federal, modificou o sistema de eleição do Presidente da Republica, que será de agora em diante por sufrágio indireto.

Lecz nowy ład nie wyklucza osobnej władzy ustawodawczej, a daje jej tylko nową formę, aby mogła odpowiadać lepiej swym zadaniom.

um grupo de eleitores designados pelas Camaras Municipais, elegendo cada Estado um numero proporcional á sua população, não podendo, porém, o maximo desse numero exceder de vinte e cinco por Estado;

Przedstawicielstwo w izbie posłów nie będzie reprezentacją poszczególnych stanów a tylko całego państwa, gdyż ciało ustawodawcze reprezentuje niepodzielnie cały naród, to jest całą Brazylię.

Dzień Niepodległości

Z okazji obchodu 127 rocznicy niepodległości Brazylii Radiostacja Polska w Warszawie przestala Narodowi Brazylijskiemu jak najserdeczniejsze życzenia, wyrażając żal, iż nie mogła nadać w dniu poprzednim przygotowanego specjalnie programu, poświęconego rocznicy niepodległości bratniego Narodu.

Dia da Independencia

A Radiodifusora Polonesa de ondas curtas de Varsovia transmitiu uma mensagem ao Povo Brasileiro congratulando-se com a passagem do dia da Independencia do Brasil — lamentando não ter podido executar no dia 7.9 um programa especial dedicado ao dia da Patria Brasileira, devido a uma avaria no studio por causa do bombardeio alemão.

Rada dla obcokrajowców

Delegat Sekcji Polityczno-Sportecznej Policji Paraskiej, Dr. Divonsir Borba Cortes, wydad rozporządzenie zalecające obcokrajowcom zachowanie spokoju wobec wypadków w Europie i ściśle zastosowanie się do prawa neutralności.

UM CONSELHO AOS ESTRANGEIROS

O snr. Delegado de Ordem Politica e Social do Paraná, dr. Divonsir Borba Cortes baixou u-



Polska miała zawsze dostęp do morza

Mapkę tę podajemy za dziennikiem „O Estado de S. Paulo”, aby Czytelnicy nasi mogli objaśnić sąsiadów i zorientować ich w historycznych prawach Polski do morza.

JAK HITLER CHCIAŁ -- A JAK MU WYSZŁO

Telegramy europejskie z dnia 11.9 przyniosły wiadomość następującą, którą podajemy za kurytybską „Gazeta do Povo”: Warszawa, 11. 9. — Kanclerz Hitler ogłosił światu całemu, że wziął Warszawę w piątek 8. 9 o godz. 17, lecz nie mogąc wkroczyć triumfalnie, jak sobie planował, miał życzenie przelecieć się przynajmniej w samolocie nad stolicą Polski.

O Juizo Final...

„O destino dos fracos está a mercê dos fortes” — ouvimos em uma das ultimas audições da „Hora do Brasil” — no mesmo momento que troaram os primeiros tiros de canhões do invasor desde os montes Carpatos até o mar Baltico.

E ninguem, em qualquer parte do mundo, deve esquecer estas palavras certas, esta verdade dolorosa. Mas também não deve esquecer que somente a força impõe o respeito e recebe a certos homens que elaboram a justiça destinada somente para seu proprio uso.

Assim, em nome dessa justiça viciada succumbiu a Austria, Checoslovaquia, assim recebeu o primeiro golpe traiçoeiro a Polonia.

A guerra, provocada tanto tempo pelo dominador atual da Alemanha, o individuo não só da alma negra, mas da alma corrompida e perversa, ficou desencadeada. É para admirar que o povo alemão, povo que deu tantos homens uteis á civilização

ma portaria aconselhando aos estrangeiros residentes no Estado a se manterem calmos perante a melindrosa situação criada com o rompimento da guerra na Europa e se adaptarem aos itens do decreto sobre a neutralidade do Brasil.

viões espalharam as bombas mortíferas sobre as cidades indefesas, matando as creanças nos seus berços, mulheres e homens desprevenidos, inconscientes do perigo. Murreram em nome da justiça hitlerista, porque eram indefesos e porque o Hitler precisa do espaço que ocupavam. Mas o juizo final está próximo... Polonia resistirá, embora Resistir. E talvez conquistará que com rios de sangue dos para o mundo maior respeito ao seus filhos pagará mais uma Direito dos Povos e á Justiça vez a sua independencia a sua Verdadeira.

7-IX

Respostas ás nossas felicitações

Exmo Snr. Paulo Nikodem, Redator da Gazeta Polska, Curitiba. — Tenho o prazer de acusar o recebimento do seu amavel telegrama de felicitações pela passagem do Dia da Patria. Com os meus melhores agradecimentos, apresento-lhe os protestos de minha alta consideração e real apreço Manoel Ribas Interventor Federal

Telegrama Oficial. — Paulo Nikodem, Redator da Gazeta Polska, Curitiba. — Agradeço felicitações enviadas por motivo comemoração Dia da Patria. Saudações. Gen. Lucio Esteves Cmt 5. R. M.

Advertisement for Minancora Pomada. It features a circular logo with a figure and the text 'MINANCORA DO RIO DE JANEIRO'. The main text reads: 'Zapamiętaj dobrze ten znak. Jest to godło znanej i cudownej maści Pomada Minancora. Jest to najlepsza maść, która leczy wszystkie rany na skórze ludzkiej, a ma nawet zastosowanie u bydła'.

# Wiadomości Parańskie

## Dzień Ojczyzny

Kurytyba, jak zawsze, uroczystości z zapalem obchodziła Dzień Niepodległości. Niezliczone tłumy wyległy na główne ulice asystując defiladzie oddziałów wojskowych, szkół i harcerstwa, które kilkumetrowym węzłem przemaszerowały przed trybunami na Avenida João Pessoa, skąd przyjeżdżali parady: Komedant 5-go Rejonu gen. Lucio Esteves i p. Interwentor Manoel Ribas.

Szereg osobistości miało podniosłe przemowy przez parańską radiostację a między nimi i gen. Lucio Esteves, który w szczyrych słowach określił udział sił zbrojnych w zdobyciu i utrzymaniu Niepodległości Brazylii, tak kończąc przemówienie:

„Towarzysze! Nie zapominajmy, iż powierzono nam świętą misję obrony całości i potęgi Brazylii! Wzywam Was, byście nigdy nie szczędzili poświęceń i wysiłków, choćby nad siły, by zachować naszą wielką ojczyznę — wolną i niepodległą!”

## Kredyty kolejowe

Otwarto kredyty w wysokości dwu milionów milrejsów, przeznaczony na pokrycie wydatków przy przebudowie odcinków kolejowych w Paranie, jako to: Filada-Jaguariava-Itararé, Porto União-São João i Lapa-Rio Negro.

## Ogólne prawidła neutralności Brazylii

Na podstawie dekretu Prezydenta Republiki z 4 bm., Ministerstwo Spraw Wewnętrznych rozesało okólnik określający ogólne zasady neutralności państwa w stosunku do wojny europejskiej. Oto streszczenie:

Rząd i obywatele oraz cudzoziemcy zamieszkały w Brazylii winni powstrzymać się od wszelkich stronniczych kroków w stosunku do któregośkolwiek z państw wojujących. Jedyny wyjątek stanowi pomoc sanitarna w jakiegokolwiek postaci, która, w razie oficjalnego poparcia przez rząd winna być obwieszczona drogą dyplomatyczną wszystkim państwom wojującym.

Jakiegokolwiek akty, niezgodne z neutralnością Brazylii popełnione

na jej terytorium politycznym przez bądź którą ze stron wojujących — pociągną za sobą odpowiednie kroki represyjne. Wszelkie przejazd okrętów wojennych przez wody terytorialne Brazylii nie stanowi aktu agresywnego.

Zabrania się tworzenia na terytorium państwa jakiegokolwiek oddziałów ochotniczych, zakładania biur werbunkowych wszelkiego rodzaju oraz przeprowadzania zbiórek na rzecz państw walczących, za wyjątkiem organizacji Czerwonego Krzyża.

W dalszym ciągu dekret określa kontrolę produkcji i wywozu materiałów wojennych, wyszczególnia treść „aktów agresywnych” w stosunku do neutralności Brazylii, zabrania instalacji nadawczych stacji radiotelegraficznych i warunkuje pobyt obcokrajowych na wodach terytorialnych.

## Przeciw drożyznie

Ministerstwo Sprawiedliwości rozesało okólnik do prefekta nalegający na ścisłą kontrolę cen artykułów pierwszej potrzeby. Kupcy mający zamiar podniesienia cen winni zwracać się do miejscowych prefektów w celu określenia towarów pierwszej potrzeby w swej branży.

## Kontrola aparatów radiowych

Komendant portu Santos, opierając się na dekrete o neutralności, nakazał wyłączenie i ostermowanie radiodbiorników na statkach państw wojujących, stacjonowanych w porcie.

## RADIO POLSKIE

Krótkofalowe stacje Radia Polskiego w Warszawie nie funkcjonują, poczynając od dnia 9.9, budynki i urządzenia zostały prawdopodobnie rozbite bombami krzyżackimi. Krzyżakom zależy, by zamilkł głos gołski w świecie. Ostrzegamy słuchaczy, że po zamknięciu polskiego radia, na jego falach usłyszycie jakiś stacja hitlerowska, aby wprowadzić zamieszanie wśród słuchających.

Sluzaca do kuchni i innych robot domowych potrzebna. Rua Cons. Barradas, 641.

# NA OFIARY WOJNY W POLSCE

## Rozwiązanie Komitetu Zbiórki Na Obronę Polski

Wobec ogłoszenia przez Brazylię ścisłej neutralności względem wojny w Europie, Komitet Zbiórki „Na Obronę Polski”, jaki działał przez 3 miesiące w Kurytybie, rozwiązał się na żądanie władz z dniem 5 września i zlikwidował swą działalność. Do tego terminu zebrał on kwotę 70,155\$400, z której suma 70 tysięcy mil. została przesłana Panu Posłowi Tadeuszowi Skowrońskiemu w Rio de Janeiro na cele F.O.N., a reszta 155\$400 pozostała na Czerwony Krzyż, jaki się organizuje w Kurytybie dla przyjęcia z pomocą Ofiarom Wojny w Polsce.

Komitet Zbiórki, rozwiązując się, wyraził słowa szczerzego podziękowania Władzom Parańskim za udzielenie pozwolenia na działalność, a wszystkim Ofiarodawcom za nadesłane datki. Redakcja „Gazety Polskiej” dziękuje ze swej strony Komitetowi za inicjatywę zbiórki i przykłądne a energiczne przeprowadzenie jej. Kto posiada jeszcze listy zbiórki, zechce odesłać je możliwie jak najprędzej na ręce skarbnika b. Komitetu ks. Jana Pałki (Caixa postal 155) wraz z uzbieranymi kwotami, które będą już przeznaczane na Czerwony Krzyż.

## Zbieramy na Czerwony Krzyż

Czerwony Krzyż, który pospieszy z pomocą niezliczonym Ofiarom Wojny w Polsce, zorganizował się już — jako o tem piszemy na innych miejscach — w Rio de Janeiro i Porto Alegre, a w Kurytybie zabiega u Władz o zezwolenie. Do „Gazety Polskiej” płyną stale ze wszystkich stron składki. Poniżej dajemy wykaz ofiar, otrzymanych w ostatnim tygodniu. Kwotę 1,435\$000 wręczyłmy Czerwonomu Krzyżowi w Kurytybie, skoro tylko powstanie, wzgl. prześlemy ją do Rio na ręce Pani Ministerwy Skowrońskiej.

## Składki, złożone w Gazecie Polskiej

Szczepan Woźniak, Kurytyba 20, Helena Werpachowska, Kurytyba 50, Danusia Werpachowska, Kurytyba 50, Władysław Kladiusz Werpachowski Kurytyba 100, T. Wolańska i synowie, Kurytyba 50, Michał Samsonowski, Kurytyba 50. Razem 320\$000

Z listy Franciszka Szczepańskiego w kolonii 4-tej, Mar. Mallet: Adam Górski 50. Po 20: Franciszek Szczepański, Piotr Rodacki. Po 10: Witold, Irenka i Jurek Rodacy, Józef Gdak, Stan. Kurzydłowski, Franc. Sobieralski. Po 5: P. Stefaniak, St. Stefaniak, F. Stefaniak, St. Karolkiewicz, Jan Ogrodowski, P. Jagiello, Jan Gruszka, P. Książkiewicz, J. Sierakowski, W. Przybysz, Jan Szczepański, W. Mróz, J. Kowalczyk, Z. Lowalczyk, M. Rodakiewicz, J. Błaszczak, Filipe Silva, L. Przybyszewski, Ag. i Roz. Zatorskie, P. Rodacki, Wal. Kurzydłowski, Małg. Stefaniak 4. Po 3: W. Kurzydłowski, L. Błaszczak. Po 2: Fr. Stefaniak, J. Gołęba, J. Kurzydłowski, A. Jodełko, M. Gruszka, L. Puła, B. Jagiello, J. Jagiello, T. Kempiański, Br. Kempiański, J. Karolkiewicz, J. Karbiński, F. Barczak, W. Kowalczyk, A. Tyska, J. Mróz, J. Rodakiewicz, R. Cieślak, J. Sobieralski, J. Podgórski, Z. Udał, Fl. Rodacki. Po 1,500: A. Krawowski, St. Kurzydłowski. Po 1: T. Kurzydłowski, Wł. Jagiello, Piotruś Owsiany, R. Sobczak, C. Terlacka, L. Kurzydłowski, Ewa Sobieralska \$5. Razem 300\$500

Z listy Andrzeja Mikowskiego, kol. Lageado z Malletu: Andrzej Mikowski 50, Franciszek Grzeszczyzyn 50. Ks. Jan Pawlik 25, Karol Mikowski 20. Po 10: Bronisława Mikowska, Rozalia Mikowska, Wojciech Mikowski, Piotr Mikowski, Stefan Sekuła, Antoni Lachowski, Józef Węgrzyn, Jakób Majewski, Józef Jaraś, Józef Kłosowski, Wiktor Jaraś. Po 5: J. Siuta, P. Przybysz, Bol. Kurzynia, Jan Wilganczuk Jan M. Majewski, M. Skiba, Kaz. Rodacki. Po 2: M. Samulak, St. Szymczak. Razem 284\$000

Z listy Romana Paula w Marechal Mallet: Roman Paul 100, Stefan Bartoszek 25, Franciszek Karwowski 20, Antoni Praznowski 20. Po 10: Michał Gryczak, Stanisław Owsiany, Aleksander Sobociński, Bezimienny. Po 5: Bol. Gryczak, Jan Gryczak, Bron. Majewski, T. Sokołowski, P. Greniecki, Jul. Was, Cz. T. Karwowski, St. Falkowski, Fr. Selner, Nat. Stefaniak. Po 2: Ant. Praznowski, Stan. Praznowski. Wł. Jagiello 1. Razem 260\$000

Z S. Luiz da Gonzaga, RGRS. (patrz str. 7) Razem 260\$003

Razem 1,435\$000

## Uroczyste Nabożeństwo

Stosownie do zapowiedzi, odbyła się w niedzielę w kościele św. Stanisława, staraniem Konsulatu gen. Rphłej uroczysta nmsza o pomyślność dla Polski w tej chwili ciężkiej próby. Kościół był zapelniony wiernymi, wielu Rodaków nie mogło już znaleźć miejsca w świątyni i asystowało nabożeństwu u brzo kościoła. Zbierano ofiary na Czerwony Krzyż, które były hojne.

## Ks. Stanisław Cebula

Jak się dowiadujemy, proboszcz parafii św. Stanisława w Kurytybie, ks. Stanisław Cebula, obchodził w ub. tygodniu 25-letnie kapłaństwo. Z racji tej składamy ks. Proboszczowi wyrazy szczyrych życzeń.

## Nabożeństwo

Chór im. św. Stanisława zaprasza wszystkich członków Kolonii Polskiej i Przyjaciół na solenne Nabożeństwo dnia 17 bm. o godz. 10-tej w kościele św. Stanisława, za pomyślność Polski. Po mszy św. ks. proboszcz St. Cebula z okazji swego jubileuszu, 25-letnia kapłaństwa udzieli wszystkim obecnym Błogosławieństwa Papieskiego.

## Z RIO GRANDE

### Czerwony Krzyż

W Porto Alegre sfurmował się Polski Komitet Czerwonego Krzyża z zakresem działania na stan Rio Grande. Zadaniem jego jest niesienie pomocy ofiarom wojny w Polsce. Komitet Czerwonego Krzyża został oficjalnie uznany przez władze riograndeńskie w dniu 8.9 i jest zarejestrowany w centrali policji pod numerem 481. Na czele Komitetu stanęli: prezes inż. Stan. Służyński, sekretarz Stan. Mazurkiewicz, skarbnik Wład. Figurski oraz członkowie zarządu inż. Stefan Sobczak, Jan Rain i ks. J. Kielczewski. Komitet rozporządza już poważną sumą, zbiórka idzie w szybkim tempie, na kolonie rozesłano wiele list.

W odezwie do Rodaków Komitet powiada dobitnie: „Polska przyjęła walkę i toczy ją na śmierć i życie. Cały Naród oddaje wszystko w obronie Ojczyzny. Nie możemy spokojnie patrzeć na przebieg zmagania, musimy dopomóc przez przyjęcie z pomocą finansową Polsce. — Należy dać szybko, natychmiast i jaknajwięcej! Mówimy śmiało, że musimy dać dużo. Wszyscy rozumiemy, że drobne sumy dzisiaj nie znaczą.”

Korespondencje i przesyłki pieniężne Komitet prosi nadsyłać pod adresem prezesa: Eng. Stanisław Służyński, rua Cristovam Colombo nr. 1702, Porto Alegre.

Mamy nadzieję, że Rodacy w RGRS odpowiedzą ofiarnie i hojnie na gorącą odezwe Komitetu. Polakom w Porto Alegre należy się uznanie za tak szybkie zorganizowanie Czerwonego Krzyża i natchmiastowe przystąpienie do akcji.

### Z żalobnej karty

W Porto Alegre zmarła dnia 8 września śp. Zofia z Oltarzewskich Dobrowolska w wieku lat 81, a pogrzeb jej odbył się dnia następnego przy licznych udziale



## PODZIĘKOWANIE

Wszystkim, którzy wzięli udział w odprowadzeniu zwłok naszej nieodżałowanej Matki

### Ś. p. ZOFII z OLTARZEWSKICH DOBROWOLSKIEJ

na miejsce wiecznego spoczynku, jak też tym, którzy odwiedzali ją w czasie choroby i mieli dla nas słowa współczucia, składamy wyrazy serdecznego podziękowania.

Porto Alegre, Alfredo Chaves, Kurytyba, Rio de Janeiro — w wrześniu 1939.  
Za Rodzinę Dr. J. Aleksander Dobrowolski.

Rodaków. Śp. Zmarła była rodem z Oltarzewa koło Kielc, w Brazylii przeżyła z 60-letnią żoną, mąż śp. Wojciech Dobrowolski zmarł przed kilku laty. Była dobrą Matką, oddana całą duszą rodzinie i wychowaniu dzieci. Zgon śp. Zofii Dobrowolskiej opłakuje 6-oro dzieci (4-rech synów i 2 córki) synowie i córkiowie wraz z wnukami i prawnukami.

Pospieszamy ze złożeniem wyrazów szczyrego współczucia dla rodziny, składając je na ręce dr. J. Aleksandra Dobrowolskiego w Kurytybie i Stanisława Mazurkiewicza w Porto Alegre.

## Działania wojenne na południowym Atlantyku

Wojenne jednostki marynarki brytyjskiej pilnie patrolują morza południowo-amerykańskie w poszukiwaniu niemieckich okrętów handlowych i korsarskich, które po aresztowaniu zatęgi bezwzględnie niszczą.

Dotychczas krążownik „Ajax” storpedował w okolicach Montevideo dwa handlowe średniego tonażu: „Olinda” i „Karl Fritzen”. Statek „Posejdon” zdołał się schronić na neutralne wody argentyńskie.

## Materiały wiertnicze dla Brazylii

Donoszą z Nowego Jorku że brazylijski statek „Ayuruoca” załadował 400 ton materiałów wiertniczych zakupionych przez Brazylijską Radę Ropy Naftowej. Ogólne kredyty związane z zakupem sprzętu i sprowadzeniem techników wiertniczych wynoszą 15 tysięcy kontów, z czego już pewną część włożono w instalację trzech sond w Baia i Alagoas,

## BIJONA PANCHROMATYCZNA IDEALNA



Używaj ją NIGDY NIE ZAWIEJDZIE



## Twój mąż ma także prawo do życia

Do dziś dbał on tylko o rodzinę, dzinna, i społeczna, jaka na nim Od dziś powinien zacząć dbać i ciężą, nakłada nań obowiązek u o siebie. Wymaga tego stan jego trzymania zdrowia, a to sposobu zdrowia. Odpowiedzialność ro- bem, który nie zabiera czasu.

Nie zapomnij, że „zdrowie szanujemy dopiero wtedy, gdy je utracimy”. Owe ciągłe bóle głowy, reumatyzm przeszkadzający ruchom, wyrzuty i wrzody na nogach i po ciele, „muszki” latające przed oczyma, brak dobrego usposobienia, ogólne zmęczenie, cera zielonkawa, szczyplność i inne objawy choroby — oznaczają krew nieczystą. Tylko Elixir de Inhame Goulart jest w stanie przywrócić twemu mężowi pełnię zdrowia, jaką się cieszył.

Elixir de Inhame jest owocem Po pierwszej flaszce Elixir de długoletnich badań. Jego uprzy- Inhame Goulart następuje głębszy wilczjowana formuła, w której oddech, krew ma lepszy obieg w skład wchodzi znakomicie się żyłach, wyrzuty i wrzody poczy- uzupełniająca, na zasadzie trzy- nają się zablizniać, ustępuje ból jodowej, arsenik, hidrargirio, reumatyczny, jaki mieścił się w skoncentrowany wyciąg z inha- mięśniach i stawach, wzrasta a- me i miod pszczelny, dokona petyl, ciało przybiera na wadze i cudownego przywrócenia zdro- ęłowiek nabiera otuchy do pra- cya i do życia.

## Nieczysta krew jest źródłem wszystkich chorób u mężczyzn, niewiast i u dzieci

Zaczynj wzgl. każ zacząć kurację Elixirem de Inhame Goulart odrzu- dzisiaj, a ubiegiesz tym sposobem cho- obę, której zaczątki spozrzegasz u męża lub sama w sobie odczuwasz. Nie dopuść do tożwinięcia się tych objawów. 6 flaszeczk stanowi dobrą kurację.

## ADWOKACI DR. LUDWIK WOLSKI DR. HIRSE PIMPAO

Prowadzą sprawy cywilne, handlowe, kryminalne, spadkowe robotnicze. Naturalizacje i sprawy cudzoziemców. Biuro przy ulicy Marechal Floriano Peixoto, 131 — Telefon 234 — Poniżej Banco Nacional do Comercio — Kurytyba

## Biuro Nieruchomości

Kupna i sprzedaże, administracja nieruchomości hipoteki

Czy chcesz sprzedać, albo kupić jaką nieruchomość? Twój lokator nie płaci komornego, lub niszczy dom, w którym mieszka? Masz trudności przy kupnie lub sprzedaży? Udaj się do nas, a sprawa twoja zostanie sumiennie załatwiona.

Biuro dr. Roguskiego, Praça Tiradentes 509, 2 piętro Telefon 7-7-2 --- CURITYBA, PARANA

## Naturalizacje

Sprawy spadkowe, ściąganie należności

Legalizacja obcokrajowców

(Książeczki tożsamości na zasadzie nowej ustawy)

Ceny umiarkowane. Przyjmuje się zlecenia z interioru.

**DR. J. GELBERT**

BIURO: Rua Pedro Ivo nr. 211 Kurytyba



MAJAL REAL INGLEZA ROYAL MAIL LINES, LTD.

Sprzedaje się sztykarty 3-jej klasy do Europy, jak : do POLSKI ŁO TWY, ITWY, ESTONII, CZECHOSŁOWACJI, JUGOSŁAWII, AUSTRJI, RUMUNJI, BESARABJI etc.

## DATY ODJAZDU OKRĘTÓW ZE SANTOS

M N TEVIDE I BUENOS AIRES	ZE SANTOS DO EUROPY
H. PRINCESS 26 września	ASTURIAS 25 września
ANDES 8 października	H. CHEFTAIN 2 października
H. BRIGADE 10 października	ANDES 16 października
H. PATRIOT 24 października	H. PRINCESS 16 października
	H. BRIGADE 30 października

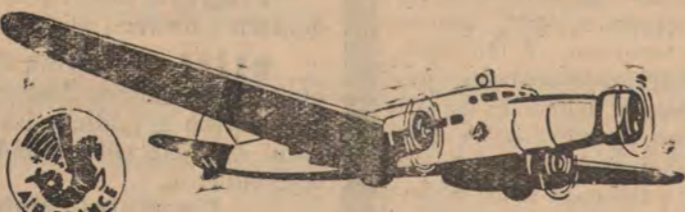
## MILLER, GODDARD & CIA LTDA

Rua Libero Badaró, 95 S. Paulo lub

ROYAL MAIL AGENCIES (BRAZIL) LIMITED Santos Cx. p. 36

# AIR FRANCE

Listy oraz przesyłki pocztą lotniczą nadawać można w Kurytybie w kierunku do Peru w poniedziałki do godz. 6 w Agencji i do



godz. 8 na Poczcie Głównej. W kierunku aż do Natalu, Afryki, Europy, Polski, Azji: w piątki do godz. 18 w Agencji i do godz. 21 na Poczcie Głównej.

Informacji udziela Filia Kompanii:

Rua 15 de Novembro, 622-Tel. 2450-cx.p. 621 KURYTYBA

# Z S. Paulo i Rio

## 7 de Setembro w Rio

W dniu 7-go września odbyła się w stolicy wspaniała defilada wojsk, w liczbie 10.000 żołnierzy. Brały również udział w defiladzie szkoły rioskie, rozciągnięte długim wężem długości kilkudziesięciu kilometrów a liczne eskadry lotnicze unosiły się nad głowami maszerujących. Na placu Paryskim ustawiono pawilon, w którym zajęli miejsca ministrowie, korpus dyplomatyczny, wszyscy generałowie znajdujący się obecnie w Rio, misje wojskowe argentyńska, francuska i północno-amerykańska, oraz przedstawiciele władz cywilnych i wojskowych. Punkt o dziewiątej, przybył do pawilonu Prezydent Getulio Vargas, przywitany przepiosową salwą armat. Przepięknie były również przed Prezydentem oddziały argentyńskie a mianowicie kadeeci argentyńscy i żałogi statków wojennych „Rivadavia” i „Moreno” witane owacyjnie przez publiczność.

## Posiedzenie w Catete

W ubiegłą sobotę odbyło się w pałacu Catete posiedzenie gabinetu ministerialnego, pod przewodnictwem Pana Prezydenta Republiki. Posiedzenie rozpoczęło się o 14-ej godzinie a skończyło o 16,30. Zostały omówione ostatnie wydarzenia w Europie i możliwe oddziaływanie konfliktu europejskiego na życie ekonomiczne Brazylii.

Pan Prezydent dał wyczerpujące objaśnienia odnośnie do położenia i wyłożył linie wytyczne, według których ma postępować Brazylia, w tych czasach kryzysu, które spadły na Europę. Ministrowie przedłożyli projekty, mające być zastosowane w odnośnych tekach i oświadczyli, iż będą zgodnie współpracować z głową państwa dla dobra kraju.

## Nota o napadzie

Posel R.P. w Rio de Janeiro, p. Tadeusz Skowroński wręczył dnia 5 września Rządowi Brazylijskiemu urzędową notę, zawiadamiającą o napadzie Niemiec na ziemię polską.

## Brazylijczycy w Europie

Kilku wybitnych Brazylijczyków wyjechało dn. 2 września do Stockholmu, opuszczając Berlin, wobec niespodziewanego napadu Niemców na Polskę. 20 tu brazylijczyków studentów którzy schronili się w Monako wyjechało z powrotem do ojczyzny na pokładzie okrętu „Siqueira Campos”. Dnia 3-go września, wspomniany parowiec zatrzymał się w Portugalii w porcie Leixões, gdzie zabrali znaczną liczbę brazylijczyków pasażerów.

## Niemieckie okręty w porcie Santos

W porcie Santos stoją na kotwicy cztery niemieckie okręty mianowicie: „Monte Olivia”, która wyszła z Buenos Aires, wioząc pasażerów i ładunek do Hamburga, okręty towarowe „Porto Alegre”, „Barmingtona” i „Santos”. Ten ostatni przedsięwziął wyładowanie z powrotem towarów, które załadował przed rozpoczęciem wojny. Ruch okrętowy w Santos ograniczył się głównie do żeglugi przybrzeżnej, przez co ucierpiał niezmiernie wielki handel, z którego port stynał.

## Misja wojskowa

Członkowie brazylijskiej misji wojskowej w Niemczech przeniesli się z rodzinami do Holandii. Sześć misji, pułkownik Cordeiro

Faria na rozkaz swego rządu, przeniósł się z Essen do ambasady brazylijskiej w Berlinie.

## Fabryka samolotów

W ministerium Komunikacji zebrała się komisja na przedwstępne narady, w sprawie budowy fabryki samolotów w Lagôja Santa.

W komisji pracują: generał Isauro Nogueira, dyrektor wojskowego lotnictwa, komendant Armando Trompowski, dyrektor lotnictwa marynarki wojennej i Romero Estellita generalny dyrektor Izby Skarbowej.

## Flota Lloyd Brazylijskiego

Brazylijski rząd kupił w Stanach Zjednoczonych czternaście okrętów, ogólnej pojemności 107.000 ton. Są to okręty towarowe i pasażerskie. Wobec tego unieważniono zamówienia dane europejskim stoczniom, wzywając pod uwagę niemożliwość wykonania zamówień ze względu na tamtą sytuację.

## Linia Air-France nie zawiesi czynności

Dyrekcja linii lotniczej Air France, mająca siedzibę w Paryżu, zawiadomiła telegraficznie oddziały w Brazylii, iż w dalszym ciągu będzie pracować normalnie. Listy do Polski, zostaną skierowane zapewne na Rumunię lub inne państwo neutralne.

## Przeciw paskarzom

Minister Sprawiedliwości zwrócił się do prokuratora Trybunału Bezpieczeństwa, żądając wdrożenia postępowania sądowego przeciw osobnikom, spekulującym środkami żywnościowymi w celu wyzyskania położenia i wywołania drożyzny.

## Kapeliśko Interlagos

Towarzystwo Anonimowe Auto-Estradas zaprosiło 3-go b. m. wielu gości w celu obejrzenia robót niwelacyjnych w miejscowości Interlagos, gdzie ma być wybudowane nowoczesne kąpielisko. Setki samochodów i autobusów przywoziły tych zaproszonych gości. Przed południem dokonano próbnej jazdy samochodami na wspaniałym torze wyścigowym. Następnie poczęstowano zebrańnych szaraskiem, które podano na wybrzeżu jeziora, podzielonym na parcele budowlane. Twórcą miasta kąpielowego jest inżynier miejski, Francuz Aleksander Agache.

Miasto Interlagos ma być wybudowane w kilku miesiącach.

## Nowy ratusz w Santos

Pełektura w Santos została przeniesiona do nowego pałacu przy placu Mauã. Wszystkie oddziały prefektury urzędują w nowym gmachu.

## Ochrona wybrzeża

Zawinął do portu Santos, burzyciel Piaui, patrolujący wybrzeża południowe i strzegący neutralności Brazylii.

## Połączenie radiowe z Europą

Połączenia radio-telefoniczne i telegraficzne zostały przerwane w większości krajów europejskich. Można się porozumieć przez radio jedynie z Portugalią, Włochami i Szwajcarią. Z Francją istnieje połączenie, lecz z powodu

du rozporządzenia francuskiego rządu, może być jedynie używane dla rozmów dyplomatycznych.

## Pochwycono małodetnich włamywaczy

Przy ulicy Rua Turquia, okradziono dom inżyniera Ribeira de Moraes e Silva. Złoczyńcy ulotnili się, zabierając łup ogołej wartości około trzech kontów. Policja wysłuchiła sprawców, dwóch małodetnich, znanych w świecie przestępców pod przewiśkami „Pê de Cabra” i „Pucco”. Zbiegli oni w początku sierpnia z domu poprawczego i zawarli znajomość z starym włamywaczem, nazw. Alcides Gomes Vieira. Młodociągni przestępcy dokonali kradzieży w licznych domach, oddając zrabowane przedmioty hersztowi, który żył wygodnie z produktu „pracy” swych małodetnich podwładnych. Policji udało się uwięzić całą szajkę i odebrać część skradzionych przedmiotów.

## Kącik Zdrowia Niedokrwiłość

Niedokrwiłość, jest to choroba, przez którą rozumiemy zły skład krwi, w której ilość ciałek krwistych zmniejsza się, niekiedy przeważa woda we krwi, albo znowu cała zawarta w ciele ilość krwi zmniejsza się wogóle. W trzech czwartych jest to choroba płci żeńskiej. Ponieważ krew jest źródłem odżywczym wszystkich tkanek ciała, stąd też każda zmiana w jej składzie wywiera swój wpływ na cały organizm. Dlatego też niedokrwiłość wywołuje ogólne chorobliwe objawy jak bicia serca, bóle głowy, zimna skóra, dreszcze, niezdolność do pracy. Barwa twarzy niedokrwistych osób traci zdrową świeżość, a staje się blado-szara lub żółta.

Przyczyną niedokrwiłości jest niedostateczne odżywianie, choroby narządów trawienia, za częste położenie, za długie karmienie, przepracowanie fizyczne i umysłowe, zmartwienia, krwotoki, choroby chroniczne, choroby nerek, robaki, malaria, rak i różne zatrucia. Objawami niedokrwiłości są: bladeść twarzy, skóry, osłabienie mięśni, uczucie słabości. Przy najmniejszym wysileniu, trudność

# Drodzy Obywatele!

W ostatnich kilku tygodniach otrzymaliśmy setki listów od obywateli polskich, rozsiadanych po całej Brazylii, w których duchowo łączą się oni z Narodem Polskim w tych tak groźnych i decydujących momentach dziejowych, kiedy waga się losy nie tylko Polski, ale i losy całego świata.

Listy te i ofiary płynące na Fundusz Obrony Narodowej są dowodem uczuć, jakie w tej chwili nurtują serca wszystkich Polaków. Są one dowodem owej niezniśchalnej siły, jaką jest jedność Polskiego Narodu.

„Centmy i szanujemy pokój, podobnie jak i inne narody — powiedział w Krakowie Marszałek Śmigły-Rydz, — ale nie ma takiej mocy, która by nas przekonała, że pokój, to jest takie słowo, które dla jednych oznacza bractwo, a dla drugich dawać”.  
W poczuciu słuszności tej z-

sady, w poczuciu prawa do wolności i niepodległości, naród Polski stanął pod bronią, by na przemoc odpowiedzieć siłą, by bronić nie tylko nienaruszalności naszych granic, ale i naszej tysiącletniej kultury chrześcijańskiej.

Zawisł na Polską ciężki młot, który chce ją zmiążdżyć i unicestwić, ale nie zdola tego dokonać, przeciwnie, zahartuje on Naród Polski i uczyni go mocnym i ostrym jak stal.

Nie mogąc wszystkim odpowiedzieć osobiście na ich listy, korzystam z gościnnych łamów „Gazety Polskiej”, by podziękować serdecznie za nadesłane na moje ręce oświadczenia i ofiary na F.O.N., będące wyrazem Waszego uczucia, które żywcie dla Polski i Wielkiej Idei Wolności Narodów!

Posel Rzeczypospolitej Polskiej  
Dr. Tadeusz Skowroński.

## POLSKI KOMITET CZERWONEGO KRZYŻA powstał w Rio

W Rio de Janeiro powstał pod Wysokim Protektoratem Pani Ministrowej Skowrońskiej „Polski” Komitet Czerwonego Krzyża Pomocy Ofiarom Wojny”. Pani Ministrowa Skowrońska zwróciła się z gorącym apelem do Polaków zamieszkałych w Brazylii, zachęcając ich, by w tych ciężkich i przełomowych momentach jakie przeżywamy, przyszli z pomocą ofiarom wojny i zakładali miejscowe Komitety Czerwonego Krzyża.

w oddychaniu, bóle głowy, bicie serca, szum w uszach, bliski przed oczami, zimna skóra, twarz szaro-siną, ustawiczna wewnętrzna gorączka, częste opuchnięcie kostek, a u młodych dziewcząt katar kończyny płucnych, nerwowość i wrzody żołądkowe.

Przy leczeniu należy najpierw wyszczupić przyczynę i starać się ją usunąć. Ustanowić dobrą pożywną dietę, przebywać w świeżym powietrzu. Przy większym osłabieniu mniej ruchu, a za to leżeć na świeżym powietrzu. Środki wzmacniające jak żelazo, chinina i strychnina są bardzo po-

rzebne. Należy pilnie baczyć na funkcjonowanie żołądka i kiszki. Siły i pora roku rozstrzygają o rodzaju kąpeli. Ponieważ nigdy jeden wypadek nie jest równy drugiemu, stąd w danym wypadku należy czynić to tylko, co lekarz przepisze.

Dr. F. A. Dulak

Brata poszukuję, który przed 20 laty mieszkał w Paranie, w Rio Azul i miał tam piekarnię. Pono wyjechał do Rio Gr. Sul. Ktobykolwiek znał miejsce jego pobytu, zechce dać wiadomość pod adresem: Józef Janowski, S. FELICIANO, RGRS.

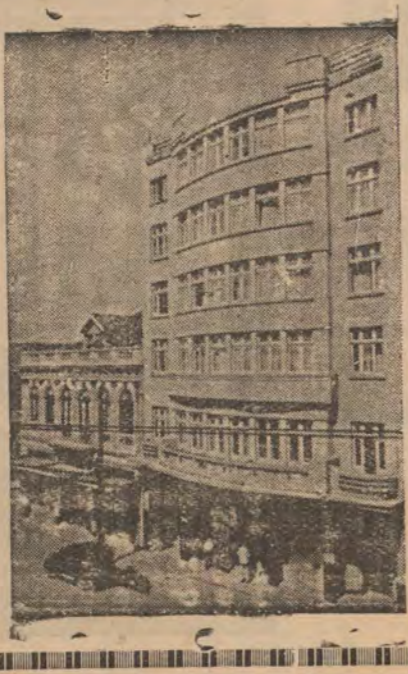
**NAJWIĘKSZE ODKRYCIE dla Kobiety**  
**FLUXO-SEDATINA**  
(REGULATOR WIEIRA)  
Kobieta nie będzie wylece ciepłota  
W 2 godzinach ustają kolki maciczne.  
Środek zastosowuje się przy upławach, bólach perjodycznych, po porodzie, krwawieniu itd.  
Środek uspokajający i wzmacniający.  
FLUXO-SEDATINA jest zalecaną przez 10.000 z górą lekarzy.  
FLUXO-SEDATINA znajduje się wszędzie do nabycia.

**Registrowanie Obcokrajowców**  
i dowody osobiste (Carteira de Identidade modelo nr. 19) wraz z wszelkimi dokumentami i tłumaczeniami  
Tylko za 70\$000  
Wykonanie natychmiastowe i dokładność gwarantowana. Bez traceni czasu. Wszelkie informacje bezpłatnie.  
Godziny załatwień: od 9-ej rano do 6-tej wieczór. W niedziele od 10 rano do 12 w południe. W dni świąteczne od 7-mej wieczór do 9-ej. Załatwiamy sprawy paszportów i wykonujemy tłumaczenia w każdym języku za cenę 10\$000. Pozamiejscowym wysłaniem pocztą za cenę 15\$.  
Mówimy po polsku  
Adres: „Lietuvis” Rua Bandeirantes 474 (Bom Retiro)  
S. Paulo — Telefon 4-3925

**CUKIERNIA POLSKA „MAZURKA”**  
F. SZANKOWSKA & SYN  
S. PAULO, ul. Sebastião Pereira, 116 (Sta Cecilia), Tel. 5-5493  
Specjalności: Pączki warszawskie, sernik krakowski  
Przyjmuje zamówienia na wszelkie uroczystości.  
Wysyła do domu

**FABRYKA KOSZUL**  
Wielki wybór koszul, bielizna spodnia i piżamy.  
Sprzedaż wyłącznie hurtowna.  
Ceny umiarkowane  
M. PERGAMINIK  
Rua Jose Paulino 519 --- S. Paulo

**PALACE HOTEL**  
KURTYBYA  
Rua Barão do Rio Branco 62  
Telefony 959 i 990  
Caixa postal 469  
70 POKOI Z WODĄ ZIMNĄ I GORĄCĄ, 14 ODDZIAŁÓW Z ŁAZIENKAMI PRYWATNYMI, 2 WIRNY, SALON DLA RESTAURACJI, HALA I BAR  
**KUCHNIA PIERWSZORZĘDNA**  
Auta na stoi do dyspozycji dla gości  
Właściciel:  
Marcin Jaruga



W przejeździe do S. Paulo nie zapomnij wstąpić do  
**Wawrzyńca Olczyka**  
Pensjonat polski i Bar  
R. Aymores, 187 (dzieln. B. Retiro)  
S. PAULO 22-40

**Drukarnia „Baltica” w S. Paulo**  
Wykonuje druki we wszystkich językach  
Bilety wizytowe, handlowe, listy i koperty firmowe, blankiety, cyrkularze, plakaty, zaproszenia ślubne, katalogi, wogóle wszelkiego rodzaju druki. Pozamiejscowym wysyła próbki druków za nadesłaniem na koszt ta przesyłki. Adresować:  
**TIPOGRAFIA BALTICA**  
Alexandre Bumbalis  
Rua Joãe Theodoro, 194 — SÃO PAULO  
Tel. 4-3453

**Carminativo Plazuka**  
Szybko działający środek leczniczy na choroby żołądka, kiszki i wątroby. Wskazany jako skutecznie działający przy bólach brzucha, kolkach, zwracaniu, bólu i zawiotach głowy — także na ogólną perturbację w drogach trawiennych. (Dla zdrowych zwiększa apetyt). Carminativo Plazuka znajduje się na sprzedaż we wszystkich aptekach  
Skład główny:  
BUENO e Cia. r. Maria Candida, nr. 187  
SÃO PAULO, Brasil.  
Potrzebuje się reprezentantów w interioarze. (22-40)



**Oto, co krzyżacy robią z Polską**  
Dawni krzyżacy siali zniszczenie na ziemiach litewskich i polskich, czyniąc to w imię krzyża, którym się fałszywie stroili. Wytrzęśli plemię Prusów, pokrewne Litwinom, wyróżnili ludność polską w Gdańsku — i na zdobytych siedzibach założyli swe panowanie.  
Czegoż się dziwić nazymnowi, który połamiał krzyż krzyżacki i w imię pogaństwa ruszył na zdobycie Polski! Dzisiejsi, pogańscy krzyżacy, to podpalacze, trucieli, mordery, gorsi od wojsk kazerowskich — to bandy azjatyckich hunów. Nic dziwnego, że ca-  
ły świat bierze stronę napadniętą, tej i broniącej się po bohatersku Polski.  
Obrazek powyższy nie pochodzi wprawdzie z Polski, jest on zdjęty z Abisynii, gdy jedno z tamt. miast spłonęło w ogniu w czasie wojny przed 3-ma laty — ale przedstawia nam mniej więcej, czego dokonali krzyżacy w Bydgoszczy, Warszawie i innych miastach polskich.  
Polska niepodległa zagospodarowywała się już dość dobrze w ciągu lat 20-tu, i oto pozazdrościła jej dostatek dzisiejsi bandyci międzynarodowi — robiąc na nią

Ale jak na dawnych krzyżaków spadła kara pod Grunwaldem, tak i dalsze losy wojny zemszczą się s-ogo i z nawiązką na szaleńszych poganach nazystowskich, kiedy dla rzeźmieszków nie będzie zlitowania.

**Szakier** 6-alkrowy na Bacheri do sprzedania lub wynajęcia. Informacji udziela Jan Furmaniak, rua Dez. Motta, 1760.

STAN. WITOLD BALICKI

# Książka o Matce

(Dokończenie)

## Ewa Curie o Polsce

Autorka pomnikowej książki o matce była w latach dziecięcych w Polsce, a przed dwoma laty, zbierając materiały do książki, bawiła tam kilka tygodni, ale to wszystko nie tłumaczy jeszcze, jakim naprawdę „cudem” powstały głęboko prawdziwe w odzwierciedleniu epoki i atmosfery, wzruszające dyskretnie ujawnionym uczuciem, świetne w artystycznym kary i rozdziału omawianej książki, poświęcone Polsce, jej życiu i martyrologii, zrozumieniu uczuć Marii ze Skłodowskich.

Nie wpajała ona w dzieci świadomość kultu swej udręczonej ojczyzny, ale musiała nim promieniować, skoro Ewa Curie potrafiła tak wnikliwie i wspaniale uwypuklić polskość swej matki, dać obraz epoki warszawskiego pozytywizmu i „emancypantek”, jeden z najoryginalniejszych i najcenniejszych.

Te rozdziały najromantyczniejszej powieści o klasycznej bohaterce czyta się, jak utwory Prusa lub tomów Stefana Żeromskiego. Bo w Marii Skłodowskiej ogniskują się najlepsze cechy wszystkich dodatnich typów kobiet, a Ewa Curie z subtelną, bardzo kobiecą a jednak żarliwą pasją

przenika tajniki osobowości matki i jej otoczenia, dokumentując równocześnie raz po raz swą indywidualność pisarską.

Ewa Curie nie przesadza w swym kulcie dla Polski, ale uczciwość każe jej, niejednokrotnie stwierdzić obiektywną prawdę o niezrozumiałym i krzywdzącym stosunku Francji do wielkiej Polki i do swego wielkiego uczonego Piotra Curie. Przy tych oskarżeniach tym jasniej przedstawia się rzeczywistość polska.

Ta sama wielkiej miary intuicja twórcza, sumienność w badaniu i wykorzystaniu materiałów, nieskazitelna uczciwość pisarza pozwala Ewie Curie, która ojca pamięta nie mogła, na odmalowanie najprawdziwszego oblicza duchowego Piotra Curie, na odmalowanie jego stosunku do Marii, na wyznaczenie jego roli w pracy odkrywczej obojga.

Podkreśla Ewa Curie, że jej ojciec odegrał arcyważną rolę w dziele matki, ale niedowzmacznia stwierdza, że doniosłe odkrycia, żmudne wypracowywanie nowych teorii i też naukowych, są owocem trudu Marii. Były i takie chwile, że Piotr wątpił, że

nie miał już sił na wyczerpującą pracę, wtedy wszystkie trudności pokonywała Maria i pociągala go za sobą. Ale wspólny ideał, wspólne dążenia i praca, kazały im wspólnie podpisywać sprawozdania o odkryciach.

**Wielka samotnica.**  
Tragiczna śmierć Piotra Curie, który zginął na ulicy Paryża pod kopytami niewstrzymanych na czas perszeronów (olbrzymich koni pociągowych), rozpoczyna trzeci okres w życiu Marii, okres najbardziej bohaterski. Laureatka (wspólnie z mężem i prof. Bequerelem) nagrody Nobla, która dotąd dzieliła czas między dzieci i pracę w laboratorium, teraz, gdy obowiązki rodzicielskie wzrosły, podejmuje się jeszcze wykładów na osieroconej przez męża katedrze, a wkrótce, po pięciu latach otrzymuje po raz drugi, już niepodzielną nagrodę Nobla.

Idzie przez życie wielka samotnica z nieugiętą wolą i niesychaną energią, monumentalna w swej wyniosłej prostocie i dumie, gardzącej wszelkimi wyróżnieniami i odznaczeniami świata. Nie zna odpoczynku, wytchnienia, nie dba o doczesny dobrobyt. Z jej odkryć kolosalne fortuny zdobywają inni, ona nie ma szczypty radu na dalsze doświadczenia, na leczenie chorych. Bo wciąż myśli o dobru człowieka. Gdy wybucha wielka wojna, rzuca laboratorium naukowe, tłukąc się z córkami po pobojowiskach i lazaretach, by nieść ofiarą samarytańską pomoc bliźnim. A

gdy po wojnie liczne państwa potrzebują jej pomocy, przedewszystkim ofiarowuje ją Polsce... Umiera w lipcu 1934 r. mając zniszczone zdrowie od doświadczeń z radem.

**Najdoskonalsza Postać**  
Maria Skłodowska-Curie, to najdoskonalsza postać kobieca, nie tylko naszej współczesności. Bohaterka o genialnym umyśle i najwznioślejszych zaletach charakteru. — A przytem taka realna, w cnotach i osiągnięciach, tak bardzo ludzka. I trudno dopatrzeć się na niej skazy; może jakieś drobniaki ze sposobu wychowywania córek są mniej przekonujące, ale i w nich jest znamie wielkiej indywidualności.

Skłodowska-Curie nie chciała się stawiać za przykład innym kobietom: „Wcale nie trzeba koniecznie prowadzić takiego nie-normalnego życia, jak moje — mawiała. — Ja poświęciłam wiele

czasu nauce, ponieważ mi to odpowiadało, ponieważ kochałam badania naukowe. Ale wogóle kobietom i dziewczętom życzę, aby im przypadło w udziale zwykłe domowe szczęście i zajmująca praca”.

Trudno byłoby naśladować dosłownie trud i cel życia genialnej uczonicy, niemniej jednak jej wielki charakter i wola, głębia rozsądnych uczuć, piękne właściwości jej usposobienia, są wzniiosłym i wyjątkowym wzorem do naśladowania, który przedewszystkiem powinna poznać młodzież.

**Dzieło Sztuki.**  
Książka Ewy Curie jest zjawiskiem literackim oryginalnym i kunsztownym.

„Chciałabym umieć wywołać obraz tej wiecznej uczennicy, o której Einstein mówił: „Pani Curie jest z wszystkich ludzi na świecie, — jedynym niezaprzucanym przez sławę człowiekiem”. Chcia-

łabym umieć pokazać, jak szła ona przez to swoje zdumiewające życie, prosta i nieskazitelna, prawie obojętna wobec jego niezwykłości, prawie niewrażliwa na swój własny los”.

Takie zadanie zakreśliła sobie w przedmowie do książki o matce Ewa Curie i spełniła je znakomicie. Data dzieła kłopotliwej i twórczej, o mistrzowskich wprost rozdziałach. Układ opowieści biograficznej, w którą wplotła świetnie dobrane fragmenty dokumentów, pamiętników, listów, jest nawskroś oryginalna i niezwykle plastyczna; styl żywy i wyrazisty w swej prostocie, a nawet wdzięcznej subtelności kobiecej, nabiera miejscami poetycznych barw, to znów jakby zastyga w sirowości zwałtego dramatycznego wyrazu, z jaką przejmująco i potężnie wyrażona jest śmierć Piotra Curie.

# Przebieg Wojny



Ciężkie i dalekonośne armaty polskie, w drodze na pozycję, celem odparcia krzyżackiej nawały.

Rozpoczął się drugi tydzień wojny polsko-niemieckiej. Wojska polskie wyczołgały się z niekorzystnych pod względem strategicznym pozycji, zajmując stanowiska na naturalnej linii obronnej nad Wisłą, Narwią i Pilicą. W dotychczasowych walkach użyta była tylko cząstka wielkiej armii polskiej. Większość polskich sił skoncentrowała się na nowej linii frontu i jest przygotowana do dania należytej odpary najeźdźcy. Wbrew kłamstwom niemieckim, Warszawa broni się bohatersko. Obok wojska regularnego, pozostało się w mieście 120.000 mężczyzn i kobiet, zdecydowanych do oporu przeciw nawałce hitlerowskiej.

Ostrzegamy naszych czytelników przed dawaniem wiary fałszywym wieściom, rozpuszczanym przez radio niemieckie, które w swojej kłamliwości zdążyło już pobić wszelkie dotychczas ustanowione rekordy.

Niemcy zdając sobie sprawę z nikczemności swojego postępowania, potępionego przez wszystkie ludy cywilizowane, wysilają się, aby przedstawić się w jak najlepszym świetle. Tak np. komendant jednego z oddziałów niemieckich, któremu udało się wdrzeć do Krakowa, kazał po-

stawić wartę honorową przy grobie ś. p. Marszałka Piłsudskiego. Naturalnie nikt z Polaków nie uwierzy, aby choć cień szczeroci był w postępowaniu najeźdźców, bombardujących bezlitośnie otwarte miasta i wieś polskie.

Polska walczy głównie sama. Wielkie armie sprzymierzenia okopane w słynnej linii Maginota na froncie francuskim, rozwijały dotychczas dosyć skromną działalność. Polska musiała wytrzymać na „swoich” barkach napór całej niemal wojennej machiny



Piechota polska rozwija się w linię tyralierską i posuwa się na spotkanie wroga

niemieckiej. Dopiero obecnie Francuzi rozpoczęli ofensywę i wdarli się do zagłębia węglowego Saary. Olbrzymie, 70-tonowe czołgi francuskie, miażdżą fortyfikacje niemieckie, t. zw. słynną linię Siegfrieda. Jak dotychczas, Niemcy cofnęli się na froncie 30 km., na głębokość 6-10 km. Na froncie pełnym fortów, stanowi to odwrót bardzo poważny.

**Potrzeba** dwóch chłopców lub dziewczyn. Rua Lourenço Pinto No. 285. Fone 2691 Snr. Maier Kalma.

**Wdowiec** mechanik dobrze zarabiający chciał-by się zapoznać z wdową może bezdzietną albo z panną od lat 35 do 40. Gwarantuje jej dobre utrzymanie. Prosi przesłać swego to grajle i list do redakcji Gazety Polskiej pod numerem 28. Dyakrecja zapewniona.

**DRUKARNIA Wolańskiego**  
Nowoczesna Szymbka  
Av. Iguassu 2153  
Tel. (Porto) 3503 - Kurytyba

**Zasłużony uczoney i Głowa Państwa**  
Polacy dali światu nie tylko Mikołaja Kopernika, największego astronoma wszystkich czasów, który „wstrzymał słońce a ruszył ziemię”; Fryderyka Szopena, jednego z największych muzyków świata; Marię Skłodowską, o której mowa w tym odcinku. Polska jest krajem ludu pracowitego i miłującego pokój, to też w sztuce i nauce wszystkich czasów spotykamy zawsze i to liczne nazwiska polskie. Dość rzec, że obecny Prezydent Rzeczypospolitej, prof. Ignacy Mościcki jest uczonym, mającym sławę światową i poważny dorobek naukowy za sobą. Był profesorem uniwersytetów najpierw w Szwajcarii, później we Lwowie, dokonał wielu ulepszeń i odkryć w dziedzinie chemii. Na obrazku widzimy go w pracowni na Zamku warszawskim, w otoczeniu uczonych, przy przeprowadzaniu doświadczenia — bo Pan Prezydent w rzadkich wolnych chwilach oddaje się ulubionym badaniom naukowym.

**Gdańsk i Bolesław Chrobry**  
Prawie 950 lat dobiega, kiedy mocarny władca Polski Bolesław zwany Chrobrym, wysłał Wisłą na północ na Pomorze gdańskie i do samego Gdańska misję — celem nawrócenia tamtejszych mieszkańców, naówczas jeszcze pogan, na wiarę chrześcijańską. Na czele wyprawy stanął wyprzedzony z Pragi czeskiej biskup św. Wojciech, krewniak króla, któremu pomagali w zbożnej pracy brat jego Radzyn i jeszcze kilku braci zakonnych. Dla bezpieczeństwa w tak dalekiej podróży przydzielił Bolesław wyprawie 30 uzbrojonych wojaków.

Misji dobrze powiodło się w Gdańsku, bo tłumy tamtejszych mieszkańców bez oporu przystępowały do chrztu św. Najdawniejszy kronikarz ruski Nestor (w początku XII wieku) pisał, że chrzest w Gdańsku odbył się dlatego tak łagodnie i bez oporu, bo ludność tamtejsza, Pomorzanie, należeli ściśle do szcze-

**Przez radio**  
Krótkie wiadomości  
Kraje neutralne, Szwajcaria, Szwecja, Holandia, Stany Zjednoczone wypowiadają się przez swą prasę w obronie Polski, napędzanej rozbójniczo przez nazystów. „New York Times” nazywa hitlerowców „bandytami teutońskimi” i „gangsterami Europy”.

Litwini zestrzelili samolot niemiecki, który zapuścił się nad Litwę, gwałcąc jej neutralność.

Na wystawie w Nowym Jorku, pawilon polski jest stale obleżony przez tłumy zwiedzających, którzy pragną wyrazić sympatię dla Polski i jej słusznej sprawy.

Stację „Batory” przybył szczęśliwie do N. Jorku i był przywitany entuzjastycznie przez Polaków i Amerykanów.

W Niemczech nurtuje coraz głębsze, głuche niezadowolenie wśród ludności, która nie widzi celu w wiecznym głodzeniu się i napadzie Hitlera na Polskę. Socjaliści niemieccy wydali tajną ulotkę „Precz z Hitlerem!”

**BOL**  
Jedynym środkiem dla uśmierzenia go jest UŻYCIE BALSAMU STA. HELENA

**BANK Francusko-Włoski**  
DLA POŁUDNIOWEJ AMERYKI  
Kapitał fr. 100.000.000 Rezerwa fr. — 139.000.000.000  
Centrala PARYŻ (Rue Halevy, 12)

FILIE w BRAZYLII: S. Paulo—Rio de Janeiro—Bantos—Curityba—Porto Alegre—Recife—Rio Grande—Bahia  
AGENCJE: Araraquara, Barretos, Botucatu, Caxias, Espírito Santo do Pinhal, Jahu, Moçoço, Ourinhos, Paranaguá, Ponta Grossa, Ribeirão Preto, Rio Preto, S. Carlos, S. José do Rio Pardo, S. Manoel.

ARGENTYNA: Buenos Aires—Rosario de S. Fé. CHILE: Santiago—Valparaiso. COLOMBIA: Barranquilla—Bogota. URUGWAJ—Montevideo.

Bank Francusko - Włoski dla Południowej Ameryki przyjmuje depozyty dyspozycyjne à vista, z wypowiedzeniem lub na stałe, płacąc dobre procenty. Bank prosi swą Szanowną Klientelę o informowanie się o każdej operacji bankowej — adresując zapytania do Filii w Kurytybie (Sucesso em Curityba — Rua 15 de Novembro 316), albo pod adresem jego agencji w Ponta Grossa i Paranaguá

**Potwierdzenie Przymierza**  
Minister francuski Bonnet i ambasador Rzplitej Łukasiewicz podpisali dodatkowy protokół polsko francuskiego przymierza. Według brzmienia 4-go paragrafu protokołu, obie strony zobowiązują się nie zawierać pokoju z osobą lub z poszkodowaniem jednej ze stron sprzymierzonych.

**KRÓLOWA BEON POLSKICH**  
CZUŁOŚĆ NAJWYŻSZA  
ROZKOSZĄ JEST FOTOGRAFOWANIE NA NIEJ

**„Sulbraspol”**  
SOC. COOP. ELEKTRIT RADIO  
Porto Alegre, R.G. do Sul  
Caixa postal, 246

PRODUCTO POLONES

BIUA: Rua Marechal Floriano, 48, tel 5-681  
SREADY: Rua São Pedro 875, Tel. 3-608

WŁASNE SKLEPY  
Povoado dos Pratos, Nr. 1-sz, Mun. Sta Rosa  
Povoado Pedregulho, Nr. 2-gi, „  
Povoado 19-a Seccção, Nr. 3-ci „

OS MELHORES RECEPTORES POLONESES IMPORTADOS  
Por: Soc. Coop. SULBRASPOL PORTO ALEGRE

# Duch Narodu i szybkość działań

Mówi się powszechnie, że nowoczesne środki walki są tak szybkie i potężne, iż nagłe uruchomienie ich potrafi w nadzwyczaj szybkim okresie czasu, zmusić całe narody do kapitulacji. Dzisiejsza propaganda zdaje się grozić błyskawicznymi decyzjami i omamnia je masami potężnych eskadr lotniczych, czołgów i innej broni pancernej. Jednak z punktu widzenia wojkowego nie ma to żadnych podstaw realnych.

Przyznaję, że niezbyt odległe wypadki polityczne w Europie, sprzyjają realności tych groźb. Pozornie nawet tudzież tej realności, mogą być działania wojenne skierowane przeciw Czechosłowacji.

Byłoby błędnie, że Czesi posiadali doskonale wyposażone wojsko, już w 24 godzinach przestali istnieć. Przykład Czechosłowacji potwierdzały więc tezę o skuteczności szybkiej rozstrzygnięć nowoczesnych broni. Słabą natomiast stroną tej te-

ku sił i sprzętu wojennego — o błyskawicznych działaniach włoskich nie było mowy.

Ludzie, nie znający się na działaniach wojennych, biorą te zjawiska za bardzo powierzchowne. Niepowodzenia włoskie tłumaczyli trudnościami klimatycznymi i stanem złych dróg, albo zupełnym ich brakiem. Dlaczego samoloty, którym chyba nie powinien być przeszkadzać stan złych dróg, nie zajęły za jednym zamachem stolicy Abisynii i jej wszystkich większych skupień? Nie wątpię, że dowództwo włoskie dobrze przestudiowało teren Abisynii, jego właściwości, drogi i komunikacje, zanim główny sztab włoski zdecydował się na stworzenie sił zbrojnej, która niby miała błyskawicznie rozstrzygnąć Abisynii. Walki wykazały, że czołgi, które rzekomo nie mogły rozwinąć swej szybkości i potęgi dzięki terenowi, w rzeczywistości doskonale jeździły po tych walkach i pierwsze zajęły Adis-Ababę, stolicę Abisynii.

Tajemnica niepowodzeń włoskich, leżała w tym, że Abisynijczycy chcieli bronić swej niepodległości. Pomimo że posiadali nędzną broń, nie dali się jednak psychicznie zaskoczyć, ani nastrozić groźbami masowych nalotów lotnictwa i broni pancernej. Czołgi zwalczały wszędzie, gdzie się ukazały, bo przekonali się,

# Nie chcemy Hitlera! wołają w Wiedniu

W Wiedniu rozpowszechniono w tych dniach ulotkę z niezwykle charakterystyczną odezwą, zwracającą się w ostrych słowach przeciwko tym gospodyniom wiedeńskim, które przy zakupach głośno krytykują jakość sprzedawanego im towaru. Odezwa nazywa krytycznie do hitlerowskiej aprowizacji ustosunkowane gospodynie wiedeńskie — historycznymi zrzędami, dla których żołądek jest wszystkim. Ulotkę tę rozrzucono również w dzielnicach robotniczych Wiednia, co spotkało się z wielkim oburzeniem miejscowych mieszkańców.

W odpowiedzi na ulotkę hitlerowską pojawiła się na ulicach Wiednia ulotka z czterowierszem tej treści:

„Nie chcemy wodza z Bożej łaski, nie chcemy Hitlera z Berchtesgaden, nie chcemy żreć już byle czego, ale jeśli tak, jak jąda Goering”.

Gestapo przeprowadza dochodzenia celem wykrycia autorów tej ulotki.

Kierownik służby zdrowia w centralnym kierownictwie niemieckich organizacji młodzieży w Berlinie wydał rozporządzenie w sprawie zwalczania istniejącej w wielu młodych tendencji do „obzerania się”. Rozporządzenie to podkreśla jednak konieczność uwzględnienia apetytu, wynikającego z naturalnych warunków. Należy jednak, zaznacza kierownik służby zdrowia, przeciwstawić się zwykłemu u młodych łakomstwu, które szkodzi normalnemu rozwojowi organizmu

# Generał, co słucha kaprala

Gen. Walther Brauchitsch, naczelny wódz armii niemieckiej, przemawiając w pierwszej połowie sierpnia w wielkich zakładach broni firmy Kruppa, zapewniał robotników (widocznie zachwianych w wierze w Hitlera — przyp. red.), że Adolf Hitler nigdy nie rzuci lekkomyślnie życie niemieckich na stos, a kiedy wyda Niemcom rozkaz do wojny, Niemcy mogą być pewni, że nie ma innej drogi wyjścia.

„Mogę was zapewnić święcie, jako naczelny wódz armii i jeden z najbliższych współpracowników Fuehrera: Hitler nigdy nie rzuci lekkomyślnie życie mężczyzn i kobiet niemieckich na stos — mówił von Brauchitsch.

„Skoro, jednakże, Fuehrer pewnego dnia zażąda od was najwyższej ofiary, możecie być pewni, że innej drogi wyjścia nie ma!

Następnie gen. Brauchitsch wzmawiał w masę robotniczą, że Niemcy są zjednoczone i silne, co można porównać jedynie z faszyzmem włoskim i Włochami, no i że Niemcy, tak „zjednoczeni” mogą patrzeć z pełną ufnością w przyszłość.



Materiały naubrania zafrancuzone i krajowe. Zakład krawiecki i kooperatywa ubraniowa  
Rua 15 de Novembro 369  
Telefon 9-0-9 — Kurytyba

Polecaj Gazetę Sasiadom

# „CRUZEIRO“ „SURPRESA“

Jedynie maści które powinny być używane przez wszystkich, którzy dbają o swe zdrowie

MŁYN W JOINVILLE (Caixa postal, 110)

AGENCI W KURYTYBIE:

LATTES & Cia

Caixa postal, 325 Telefon 7-2-2  
UL. M. AL. DEODORO, 23 — CURITYBA.

SANGUE SANGUE SANGUE

# SANGUENOL

(Formuła niemiecka)

Jedynie lekarstwo w świecie z 8 środkami wzmacniającymi: fosfat, wapno, arsenik i t.d.

Po 20 dniach użycia zauważa się:

1. Ogólny powrót sił i zwiększenie apetytu.
2. Całkowite zniknięcie bólów głowy, bezsenności i nerwowości.
3. Ustąpienie depresji nerwowej i wychudzenia u płci obojga.

Nabranie na Ziele Wagi 1-3 kilo.  
SANGUENOL JEST WIAKŁYM WYNALEZKIEM NAUKOWYM — orzeczenie dra Manoela Soares de Castro.

Spotkałem tymi dniami kilku naszych kochanych rodaków, którzy z troską na początku twarzy, wyrażali obawę, czy aby Polska wytrzyma z tak groźnym przeciwnikiem jak Kzesza. Zwycięstwo nasze jest zupełnie pewne. Kto wątpi, wykazuje małe serce i słaby charakter. Wielkie serca Polaków, zaciętość, brawura aż do szaleństwa, upor oraz stałe pogotowie duchowe i fizyczne, przymet świadomość sprawiedliwej i rycerskiej obro-

Strzelcy, odbici rekruci z pozostałymi kosami i kosynierzy, za nimi ranni na szczytach koniach. Maciek się rozsiadł na wygodnym siodle. Król wyćwiczonego, średnio, stukając w słońce wydeptanych śladów. Z wysokości konia, widział cały oddział, snujący się wśród drzew. Na wielkiej przesterżeni wydal mu się trawy, rikiły, drobny. Porównywał go z długimi kolumnami Moskali, i smutno mu się zrobiło.

— Oni przyszedli z kępcza świata i rawiańdęli nami, my na własnej kłemi w kupie i wielka jest nasza moc... Gdyby, jak chłopi z Mirca, ruszyło wszystko chłopstwo, nie go się znajdują, taka dopiero czarująca data by radę Meskaloni!... Odczytały Szydłowice, potem wzięła Radom, z Warszawy samby już uciekli... Myszmy poszli, a dłażczęgo hni zostali w chatupach?...

Nie umiał sobie tego wydmacyć, lecz dziwował się głupocie chłopskiej.

— Ino my — powtarzał — ale razem, w kupie co do jednego!...

Wyrazy doktora swidrowały mu w mózgu. Przylgnął do nich, czuł ciepły pocąlnik na swoich ustach, zaczął pojnować bratersko.

Zmrużył oczy, usiłując przywołać smutną, świetlaną postać z gwiazdami nad czołem. Nie przychodziła.

— Oj, radowałabyś ty się, radowaś, żeby tak chłopstwo na całą okoliczność szło dziś na Szydłowice

— 136 —

— 131 —

— i na Kielec, a potem w wielkiej kupie, na Radom i Warszawę... — Maciekowi się zwiądę, bo wciąż ino gada ze sobą — odczwał się kosynier, idący szelczka przy koniu.

— Nie zwiądę mi się — zawołał Maciek — wem ci, co mówię.

— To nam powiedz.

— Jak ci wiał na szkarę, to mu się zdaje, że tak mądry, jak wielgi, la Bogal

Kosynierzy zaczęli żartować. Maciek nie odpowiedział, jechał chmurny i zamysłony. Zaledwie go rozwersylił ogień obozowy i zapach krupniku, roznoszony przez buchającą parę z kotłów.

Oddział stanął w porządku, karabiny złożono w kozły, kosy powbijano w ziemię, dla oswobodzenia rekrutów przeznaczono największy barak.

Komenda stała ostro: poważnie było i cicho. Dopiero przy wieczery i krupniku posypały się przechwałki odniezionych zwycięstw, opowiadania o przygodach podczas ognia i boju. Każdy próbował przed innymi, Maciek, zmęczony, słuchał i miewał, rana mu doknuwała, senność siałła na oczach i zamykana powieki. Wziął karabin, poszedł do barku, podłożył się, broń przytulił do siebie i zasypiał, a przed oczami ta pani biała w srebrnej szacie, z gwiazdami nad czołem. Nie przysła — zasnął.

— 137 —

— 141 —

zacznie się goić, a za tydzień będziesz znnowo mogli prac Moskali.

— Bodałto się sprawdało — zrekludowany, — żeby ino można się jako wlec za obozem!

— Są złapanie konie, a i naszych nie zabraknie; każę ci podać jednego z nich. Kto krew przelewa za ojczyznę, zasługuje na szacunek i wdzięczność.

Opatrunek skoszono.

— Lepiej ci? — spytał doktor, pochylając się nad Mackiem.

— Ocułem się jakoś skrzepłem.

— Jutro mój się do opatrunku, tymczasem dostaniesz gorącej herbaty i kawałek mięsa.

Doktor odszedł, Maciek położył się i oczy zmrużył. Majaczyło mu się... On przelewał krew za ojczyznę, zasłaniał świętą ziemię własną, mi pierśmi. Coś w nim się działo, wytwarzały się nowe uczucia. Rad był z siebie, chociaż nie udało mu się nie znaleźć przy Moskalach. Mimo, że mu było żal straconej sposobności łatwego zarobku, budzące się uczucie zaguszało w nim chciwość.

— Abo to ostatni raz bilisimy Moskala — pomyślał — a com własnym; pierśmi zasłaniał ojczyznę, tom zasłaniał a com własną krew przelał za świętą ziemię, tom przelał i tego mi nikt nie odejmie! Kaśka gdyby mnie zobaczyła, rozsięgniętego na śniegu rozwalonym brem lamentowałyby okrutnie, ale musiałaby się radować... Niechoby nie chciała, tobym ci ja tak spral!... Głupia!

Oddział przedfilował przed dowódcą, odbici rekruci wołali: Niech żyje Polska!

Po zjedzeniu krupniku i rozdzieleniu chleba i słoniny, dzielna garść naszych wojowników ruszyła z powrotem do Bodzentyna.

Wozy poszły z nimi. Powrót na Szydłowice stał się niemożliwym. Kosynierzy przyrzekli w niedostępnych miejscach wozy przynieść na swych barkach.

Doktor kazał Macka znnow wsadzić na koni. Bał się, aby nie osłabił i gorączki nie dostał. Maciek jechał przy swoim plutonie. Wpatrywał się w swych ludzi, chcąc z rysów ich twarzy odgadnąć dzielność i odwagę. Rozgadał się z nimi. Opowiadał wesoło swoje dzieje.

Wszyscy byli uczeni na książce, a jednak on nad nimi przewodził.

Zbliżył się do niego konno doktor, wyciągając na przywitanie rękę.

— Kazałem ci dać konia, abys się nie marnował i odpoczął sobie, bo kto wie, co nam wypadnie jutro, a takich głów, jak twoja, i takich dzielnych rąk, jak twoje, ojczyzna dziś potrzebuje.

— Gdymją ujrzał we śnie — rękę cicho Maciek — nie miała korony, ino gwiazdy nad czołem.

# Samouczek do napadu na Polskę

## „Jeżeli kłamiesz, będziesz zastrzelony“

W Niemczech znajduje się w sprzedaży polski podręcznik językowy dla żołnierzy niemieckich — według doniesienia z Królewca, Prus Wschodnich, korespondenta pism „Dobry Wieczór“ i „Kurier Czerwonego“, dwóch wychodzących w Warszawie dzienników. Książeczka jest wydana w Rzeszy i kosztuje 30 fenigów. Oto kilka wyjątków z tego, czego wojskowi niemieccy powinni oili nauczyć się po polsku, nim Hitler dał znak do barbarzyńskiego napadu na Polskę!

„Jeśli jesteś zyciwy i postu-szyny, nie potrzebujesz obawiać się niczego; jeżeli kłamiesz, będziesz zastrzelony“.

„Domy, których mieszkańcy wyjdą, będą spalone, a ich mieszkańcy rozstrzelani“.

„Zostajesz tu jako zakładnik“  
„Jak się pani miewa: czy pani ma męża?“

„Ręce do góry, bo strzelam: złożyć broń na ziemię“.

„Musisz zapewnić nam mieszkanie, opał, światło, 1,000 gramów chleba, 500 gramów kartofli i 200 gramów jarzyn, dziennie“.

„Przynies owsa, słomy, siana i szezki dla każdego konia“.

„Wypierzesz dwie koszule, jedną parę spodni, dwie pary skarpetek i trzy chusteczki do nosa“.

„Czy masz pigułki na zatwardzenie?“

Podobny samouczek dla użytku nazystowskich wojsk był wydany tuż przed zajęciem Czechosłowacji, i w swoim czasie przytoczyliśmy z niego kilka wyjątków.

Poszczególne zapytania, rozkazy, groźby mówią same za siebie i świadczą o tym, jak dzicz krzyżacka sprawuje się na ziemiach polskich. Końcowe zapytanie o pigułki na zatwardzenie zdradza obawę, że w Polsce szwabom pójdzie twardo.

### Czy masz opłaconą przedpłatę



## A jednak się porozumieł!

Rozluźniła się oś „Berlin-Rzym“, bo Włochy nie stanęły do wojny u boku Rzeszy i ogłosiły neutralność. Na obrazku Chamberlain i Mussolini w poufnej rozmowie, jaką mieli w styczniu br. Zdawało się, że wizyta angielska w Rzymie spełza wówczas na niczem. A tymczasem najazd nazystów na Polskę sprawił, że Mussolini musiał odsunąć się od Hitlera

## Gdy Cię swędzi, nie drap się...



gdy narażasz się na pośmiewisko przed ludźmi, a żadnej ulgi nie doznajesz. Natomiast zastosowanie fałwego w użyciu znakomitego preparatu Miligal szybko usuwa swierz i niektóre inne pasyżnicze choroby skóry. Swędzenie i objawy chorobowe znikają w krótkim czasie jak pod wpływem różdżki czarodziejskiej. Należy sobie dobrze zapamiętać: Gdy Cię swędzi, nie drap się lecz... używaj

# Miligal

### GABINET ELEKTRO-DENTYSTYCZNY

Lekarz dentysta — MARIAN J. GONTARSKI

Specjalność w wrywaniu i leczeniu zębów bez bólu. Technika nowoczesna sztucznych zębów z cniebieniem i bez, mostki i t. d. DIATERMIA, PROMIENIE ULTRAFIOLETOWE I CZERWONE

Praca szybka, dokładna g arantowana. Wszelka higiena. Ceny przystępne. Materiał pierwszorzędny.

Uwaga: SZLUCZNE SZCZĘKI OD 130\$000 — Porady bez płatne

### PARANA

## HOTEL PARANA

Nowo urządzone, położony przy Placu Kolejowym. Automobile i omnibusy do S. Paulo, Joinville, Ponta Grossy — przed drzwiami.

Wielki garaż do przechowania samochodów i aut ciężarowych, dla gości darmo. Czystość, porządek, spokój. — Dobra kuchnia. — Tanie ceny. Dziennie od \$8000.

Pod własnym zarządem Rodziny Baudreira Singer

M ó w i m y p o p o l s k u

Pr. Eurasio Corpeia, 456 — Telefon 1447 — KURTYWA

## ZŁOTO I PLATYNA

Jak wiadomo, platyna jest obecnie droższa niż złoto. Ale dawniej platyna miała wartość bardzo małą. Rzecz interesująca, że dawniej poszukiwacze złota uważali, że platyna to nieczyste złoto; sądzili, że jest to metal, który dopiero po długim leżeniu w ziemi staje się złotem. To też nie raz się zdarzyło, że poszukiwacze złota po wydobyciu platyny zakopywali ją w ziemię, aby przyszłe pokolenia mogły wydo-

być już „czyste“ złoto. Największe ilości platyny znajdowano w górach Uralu, w Rosji. Zaczęto w tych górach wydobywać platynę jeszcze za czasów Piotra Wielkiego. Car Piotr nadał niejakiemu Dyminowowi przywilej na wydobycie w górach Uralu platyny. Dyminow przez lat 25 zrobił na platynie cztery miliony rubli w zlocie. W roku 1810 za uncję platyny płacono 35 centów. Dziś kosztuje

## Plugi motorowe

Magnat automobilowy Henry Ford oświadczył, że zakłady jego niebawem przystąpią do masowego wyrobu pluga motorowego, który dokona wielkiego przewrotu w rolnictwie.

uncja platyny 154 dolary. W Rosji były niegdyś w obiegu monety platynowe, (3 rublówki, 6 i 12 rublówki).

Dziewięć dziesiątych wydobywanej dziś platyny, znajduje się w rzekach. W Kolumbii, w Ameryce Południowej, jest obszar wynoszący pięć tysięcy kilometrów kw., obszar, gdzie znajduje się platyna. Są to przeważnie rzeki, albo łożyska wysychłych rzek. Wydobywa się również platynę w Brazylii, Hondurasie, San-Domingo i w Meksyku. Ostatnio zaczęto wydobywać platynę także w Alasce.

Ford mówi, że 10-letnie dzieci potrafiły prowadzić ten traktor na jego farmie, bez żadnej trudności. Nowy traktor waży 800 kilo — ciągnie plugi i inne narzędzia rolnicze przy pomocy dźwigni, która utrzymuje narzędzia te w stałej równowadze, choć traktor posuwa się po nierównej ziemi. Maszyna prowadzona jest przez 4-cylindrowy motor i ma cztery koła.

Ford przystąpi do masowej produkcji tych traktorów w swym programie zachęcenia ludzi do powrotu na rolę i zmniejszenia tym samym bezrobocia. Oj szeregu lat magnat automobilowy stwierdza, że gdyby nie masowa ucieczka z farm do miast, nie byłoby kryzysu ani tylu bezrobotnych w Stanach Zjedn. Prowadzi on na własny koszt farmy doświadczalne, na których przygotowuje młodzież do zawodu rolniczego.

— 134 —

— 131 —

Obrażony br Ina Kaszka. Przechywał, żeby okrutnie lamentowała, a mało się cieszyła.  
— Bo ona wie, co to ojezyczna? ... Ja muszę wiedzieć, kiej mi się, za nią własna krew leje. Kaszka głupia, i już.  
Wroczyło mu się, czarna noc zasnęła swolna świat. Zdaleka, na ciemnym śle, odchynając się od białego sniegu, sjawia się przed nim światełtana postać z gwiazdka nad czołem. Maciek myślał, że to Najświętsza Panienka, głos mu zamarł, rękę wyciągnął... Dzieciątka na ręku nie miała, ani korony na głowie.  
Postać spytała ku niemu i rzekła:  
— Ojca ta święta ziemia moja. Moskale mi ją zabrali. Bron mnie!  
— Maciek, otwierał ślepiat — usłyszał głos nad sobą i jednocześnie czuł, że go podwignięto. Oczy otworzył, przy nim klęczał doktor z manierką gorącej herbaty.  
— Napij się, to cię orzeźwi... kon czeka... ruszamy.  
Maciek ujął szyję doktora i szepiał mu do ucha:  
— Widziałem świętą ojezyczną. Mówiła, że całą ziemię Moskale jej zabrali i wolała: bron mnie!  
Popchnięty wzruszeniem, pocałował doktora, zawisł na nim i padł na śnieg. Doktor pochylił się ku niemu i zbliżył usta swe do jego ust.  
— Bracie! nie tylko wyją obronicie, wy jedni, lecz wszyscy razem.  
Maciek przytulił go serdecznie do siebie,

— 139 —

— 131 —

Obóz stał pod bronią, kosynierzy zajęli dwa cęworoboki, tuż przy nich strzelcy, odebrani Moskalom rekruci i pluton kawalerii. Starszyzna stała w środku, bębny przed szeregi. Maciek zajął swoje miejsce.  
Wywoływano z kolei rekrutów. Lesni służba dworska dostali karabiny, tworząc nową kompanię strzelców, reszcie rozdano kosy.  
Stano dwa plutony nowych strzelców po czterdziestu ludzi...  
— Maciek z Mirca — przeczytał służbowy kapitan.  
— Jest — odparł Maciek, blednac ze wzruszenia.  
— Naprzód, marsz!...  
Maciek, chwyciwszy na nogach, wyszedł szeregu, stanął i sprezentował broń. Dowódca zbliżył się do niego i kładąc rękę na jego ramieniu, zaczął głośno:  
— Za rozzumne wybranie miejsca na zasadzkę, za dzielność i odwagę w boju, za wytrwałość, miłanie cie pierwszemu podoficerem w pierwszym plutonie strzelców“.  
Bębny uderzyły, strzelcy sprezentowali broń. Kapitan podał amaryntowe szewrony, dowódca je przypiął na ramieniu Macieka.  
I nowu bębny uderzyły. Maciek pijany z radości i dumy, stanął przed nowo utworzonym plutonem.  
Wywołano Bartha i ten, za dzielny atak ze

Nad świtanem, przyświecając latarką bzdziel go felcer; odwiązał ranę, wyrzucił krew i wyciągnął szarpie, założył nowe.  
— Maciek, dziękuj Bogu, za trzy dni nie będziesz zdrow... Pamiętaj, rano jakos się ocharzyć, umyć, uzeszać. Stanesz przed dowódcą, cały będzie na ciebie ślepa wytrzeszczal.  
— Bez co? — spytał zaciekawiony Maciek.  
— Zobaczysz, tymczasem się się prześlij, to lepiej skrzepniesz.  
Maciek nie mógł zasnąć, lecz i myśli nie mógł zebrać. Wspomnienia ubiegłych dni tłoczyły się bezładnie do jego mózgu, nie miał sił ich uporządkować i zapanować nad nimi. Wiedział tylko tyle, że gdy szedł z Kaszką do Bodzentyna, był okrutnie głupi i że teraz dużo rzeczy rozumie, których dawniej nie rozumiał. Tak sobie myślał, przewrócił się na drugi bok.

Zbrzdziły go bębny i kawalerska trąbka. Zerrał się wyjrzał. Różowa jutrzienka zapaliła ciemny las, wierzchołki drzewa plonęły. Jakoś mu dobrze było na sercu, ochoczo. E-b bolał, ale mniej, czuł się rześniejszy, animusz, odwaga i nadzieja wstępowała w niego. Przyinstono mu wody ze strumienia, umył się, czerwoną wstążkę od koszuli wyciągnął na kuszerek, otrępał baraniec, zmlononą na strzelecką krakuską karabin wytarł sukmaną, bagnętnaszedł, złożył ładownicę z dwudziestoma nabojami, i wyszedł.

Francja niem, A

Szanow... Czyta... pańskie... jeden z... za prag... By p... należy... kating... zmiekc... dać mo... wania i... natrz p... Bez s... czenie... kating... Strac... wschod... maity s... dokony... owoc d... ra prze... wienia... łatwo w... Pows... bem str... tingi je... Gdy... tylko g... katinga... puszcza... bo ogie...

położ... brzeg... Nieby... zupeł... mi ob... Warto... Leão

Uprze... zarob... w nas... UWAG... sprze... uregu...

Regist... com o...



### Nad Renem grzmia armaty francuskie

Francja i Anglia wystąpiły czynnie w obronie Polski, jako jej sojuszniczki. Linia Maginota zięg niem, Anglia przystąpiła 20 swych dywizji na ziemie francuskie. Na obrazku oddział francuskich wojsk z Marokka, gotujących się do wyjazdu na wojnę przeciw zaborczemu nazymowi.

### Jeszcze o brakatindze

Szanowny Panie Redaktorze! Czytałem w ostatnim numerze pańskiej Gazety notatkę, w której jeden z riograndeńczyków wyraża pragnienie posiadania brakatingi. By przedsięwzięcie udało się, należy pamiętać, że nasienie brakatingi trzeba stratyfikować, t. j. zmiekczyć powłokę nasienia, by dać możliwość zarodkowi skielkowania i wydostania się na zewnątrz powłoki. Bez stratyfikacji tylko nieskończone mała ilość nasienia brakatingi wschodzi. Stratyfikacja nasion trudno wschodzących odbywa się w rozmaity sposób, pomiędzy innymi dokonywują jej ptaki, zjadając owoc danej rośliny z pestką, która przechodząc przez organy trawienia ptaka, stratyfikuje się i łatwo wschodzi. Powszechnie używanym sposobem stratyfikacji nasienia brakatingi jest ogień. Gdy zgrabimy las, w którym tylko gdzieś niedziedzię rosta brakatinga i spalimy, to natychmiast puszcza się gęsty gaj brakatingi, bo ogień dokonał stratyfikacji

nasion i umożliwił im wzejście. Sposób ten praktykują podkurytybscy osadnicy handlujący opalem brakatingowym. Po zgrabaniu brakatingi i zużyciu co można na sprzedaż, resztę gałęzi podpalają, stratyfikując tym sposobem leżące na ziemi nasienie i ułatwiając mu wzejście. Jak ogień, a właściwie wysoka temperatura, bo może być i wrzątek, doskonale stratyfikuje różne trudno wschodzące nasiona, wiedzą o tem i wyrabiające herwa mate. Oprócz (sapekując) gałązki herwy z nasieniem, przepuszczone przez ogień nasienie, jeżeli upadło na ziemię, — wschodzi, to też w następnym roku, koło ogniska, gdzie odbywało się prażenie, gęsto wyrasta młoda herwa. Za najpraktyczniejszy sposób siania brakatingi uważam: Na gruncie bez chwastów i traw, o ile możności lekko zoranym lub skopanym albo tylko zbronowanym, albo, naśladując parański, pseudo-naturalny spo-

Szan. Redakcjo „Gazety Polskiej” Proszę przyjąć na ręce tę naszą skromną ofertę dla Polski, broniącej się przed najazdem krzyż ckim. Mieszka nas tych kilku Polaków w São Luiz Gonzaga. Listy od Komitetu nie mamy, ażeby pospieszyć, to nie prosim o listę, tylko spieszymy z naszym listkiem. Z Powożaniem Kazimierz Łyszowski

### NA OFARY WOJNY W POLSCE

Z listy Kazimierza Łyszowskiego w S. Luiz Gonzaga, R GrS. Władysław Wypyszyński 50\$, Zygmunt Wypyszyński 50, Marcin Wypyszyński 20, Jan Leczyński 20, Kazimierz Łyszowski 20, Po 10\$: Kazimierz Zborowski, Zygmunt Targański, Bernard Selbrackowski, Władysław Żurawski, Bezimiennie. Po 5\$: Stanisław Zborowski, Wincenty Wolski, Wincenty Anioła, Apolonia Kucharska, Jan Królikowski, Nikodem Jaskulski, Hipolit Zborowski, Kazimierz Kaziętko, Franciszek Selbrackowski, Eugeniusz Witkowski Razem 260\$000

### Wesołość i optymizm

W stanie normalnym znajdujemy się zawsze powód, aby patrzeć na życie z wesołością i optymizmem. Ludzie smutni powinni zastanowić się nad swoim stanem, aby odkryć powody swego zniechęcenia i zwalczyć je. Jeśli nie odniesie to skutku, trzeba udać się do lekarza, aby zbadał, czy przyczyną jest wynikiem jakiej ukrytej choroby albo też tylko przejawem negatywnej chemii humoru. Wtedy wystarczy zmienić pożywienie i zażywać leków, zawierające fosfor. Nauka współczesna ma doskonałe środki na zwalczanie owych stanów nerwowości i przynębienia w człowieku. Na brak fosforu w naszym ciele niema lepszego środka nad Tonofosfan firmy Bayer, bo wystarcza zwykle kilka zastrzyków, aby chory poczuł się odmieniony i jakby odrodzony. Dodajmy, że zastrzyki te są zupełnie bezbolesne.

### LIST Z S. Luiz das Missoes, R. Gr.S.

Z S. Luiz de Gonzaga otrzymaliśmy kwotę 260\$ i list poniższej treści. Cześć Wam, dalecy Rodacy! Przykład Waszej garstki niech zachęci i inne małe osiedla, aby nie było ani jednego Polaka, któryby nie pośpieszył ze składką w tej ciężkiej chwili próby. Oto list: Wiosną, w rosach rozsiać nasienie brakatingi, rosy ściąć i spalić, a brakatinga wzejdzie. Poza rosami należy nasienie brakatingi posiać na skopanej wilgotnej czystej ziemi (bez chwastów), leciutko, ale to leciutko przegrabić, następnie tak zasiane miejsce pokryć słomą lub trawą, albo jakimś łatwo palnym materiałem i podpalić! Nasienie brakatingi tym sposobem: się zestratyfikuje i wzejdzie. Z powożaniem Perto Alegre J. Anusz.



Poniżej ceny sprzedaje meble jedynie CASA DAVID. Ładne meble w polskim stylu. Postanowiliśmy zarządzić generalną wyprzedaż z 10 proc. i 20 proc. opustu. — Ujrzeć, to znaczy uwierzyć! Przyjdźcie do CASA DAVID, zanim kupicie gdziekolwiek! Meble? — Tylko CASA DAVID. Uważajcie, skład na 4 drzwi. Mamy też maszyny do szycia

**CASA DAVID**  
Rua S. Francisco nr 322 — Telefon 1-6-1-7

### Alfaiataria Paris

Praça Tiradentes, 303

Kasmiery, brin, płótna, ubrania gotowe, palta zimowe i koszułe wełniane, Harti detal. Wykonu iemy zamówiona ciągu 10 godzin. Duży wybór palta dla pań

**Filia: TINTUR. ROMANIA**  
Farbujemy i czyszcimy ubrania oraz przepra sowujemy kapelusze. Na składzie duży wybór ubrań nowych i używanych Robot gwarantowana Rua Cruz Machado, 13 róg Pr. Tiradentes

**Filia CASA PARA TODOS**  
Rua Barao do Rio Branco, 579 — Curitiba



### BANCO ALLEMÃO TRANSLANTICO

**KURYTYBA**  
Rua Marechal Floriano Peixoto, 31-41  
Caixa o „N” — Adres tel. „Bancaleman”

FILIE W BRAZYLII:  
Bahia — Porto Alegre — Rio de Janeiro — Santos — S. Paulo  
Zakład Macierzysty:  
DEUTSCHE UEBERSEEISCHE BANK — Berlin  
Posługujemy się tym bankiem we wszystkich transakcjach pieniężnych i handlowych  
Obsługa grzeczna, szybka dyskretna

### Kolonisci! Uwaga!

Do pracy w gospodarstwie polecam Wam narzędzia mego wyrobu, znane już szeroko i wypróbowane, najlepszej jakości. Ostrza do plugów, hamulce do wozów, filocarnie do prostej słomy

Żądajcie tych wyrobów mojej marki w Waszych sklepach. Jeśli nie otrzymacie, piszcie wprost pod adresem:

Stanisław Szczyplor  
ZAKŁAD MECHANICZNY  
Contenda via Guajuvira  
PARANA

### KURS NOCNY BEZPŁATNY DLA DOROSŁYCH

Gimnazjum „Novo Atheneu” współpracując z krajową akcją mającą na celu rozpowszechnienie nauki, otwarto z dniem 13 maja bezpłatny kurs szkolny dla osób dorosłych, funkcjonujący w nocy. Zapisy codziennie. „NOVO ATHENEU”  
r. Anidabam, 278 — Telefon 378

### DENTYSTYCI

Dyplomowany Lekarz Dentysta  
**J. Furmaniak**

### SCHMITDINGEROWA

Leczenie zębów, plombowanie, wyjmowanie do bólu, wprawianie sztucznych zębów, szcęk i t. d.  
Avenida Jaime Reis, 216  
Przyjmuje od godz. 8—12 i od 1—5 wpop.

### DYPLOMOWANY LEKARZ DENTYSTA

**Jan Skalski**  
posiadający długoletnią praktykę, wykonuje wszelkie prace wchodzące w zakres dentystryki, starannie i po najniższych cenach.  
Godziny przyjęć: od 8 do 12 i od 13 do 18  
Rua Emiliano, Ferneta 67  
Kurytyba — Parana

### Maria Kryńska Dyplomowany Lekarz-dentysta

przyjmuje od 1 do 6 pop.  
Ul. Emano Pereira nr. 356  
Telefon 1-2-8-5

### „A BRANDINA”

Wielka parowa fabryka cukierków pierwszorzędnych, pasty i gumowych, pomadek i t. d.  
Cukierki malinowe, kokosowe, mleczne, cytrynowe, ananasowe, truskawkowe, bananowe, mleczne i gumowe. Oprócz tych są jeszcze inne gałunki specjalne, nowego formatu, które w każdej chwili można nabyć po cenach bardzo przystępnych. — Uprasza się Szanownych Rodaków o łaskawe przekonanie się, że są najtańsze i najlepsze w Kurytybie. Każdy Polak powinien kupować tylko cukierki z polskiej fabryki

### „A BRANDINA”

Specjalność fabryki: Jaja cukrowe i  
**BRACIA SOBANIA**  
Rua Nunes Machado, 300—304  
Curityba — Telefon, 1423 — Parana.

### „ELIXIR 914”

Podwojne FLASZKI zawierają 2 razy więcej płynu „ELIXIR 914” a kosztuje 50 proc. mniej niż dwie zwykłe flaszki.  
Po kilku dniach życia tego lekarstwa zauważyć można:  
1.)—Krew czystą, wolną po wszelkich nieczystości i dobry stan zdrowia  
2.)—Zniknięcie pryszczów, egzemy, wrzodów, swędzenia, ran jęczmykowych etc.  
3.)—Zniknięcie zupełnie REUMATYZMU, bólu w kość i bólu głowy  
4.)—Zniknięcie objawów syfilitycznych i wszelkich niedomagań spowodowanych przez syfilis.  
5.)—Łądek i kieszki w doskonałym stanie, bo „ELIXIR 914” nie atakuje żołądka i nie zawiera jodu i etu.  
Jest jedynym lekarstwem czyszczącym krew które posiada świadectwa szpitali od specjałów oczu i chorób syfilitycznych.



### Zaprzyjęzony tłumacz publiczny

**J. GELBERT**  
Rua Pedro Ivo, 211  
Tłumaczy urzędownie wszystkie języki. — Złatwia również sprawy z poza Kurytyby, w tym celu należy nadesłać dokumenty pocztą poleconą

### Dr. M. Matiskei

**ADVOGADO**  
Spadki  
Pomiary sądowe  
Wypadki przy pracy  
Curityba  
Obrona  
Malet

### LEKARZE

**Dr. Aleksander Dobrowolski**  
Klinika medyczno-chirurgiczna  
Leczenie zylaków, wrzodów, hemoroidów. Chirurgia ogólna. Syfilis, choroby weneryczne. Własne laboratorium do analiz.  
KONSULTORIUM: Praça Tiradentes, 322. Od 13 do 12 i od 3 do 6 godz.  
MIESZKANIE: rua 13 de Maio, 879; Telefon 1036.

### Dr. E. Tempiski

**LEKARZ**  
Pierwszy asystent 7-go oddziału Kliniki Wewnętrznej Uniwersytetu Paranańskiego. Były hospitant Szpitala polskich. Specjalności: choroby serca i płuc. Klinika ogólna Choroby skórne Leczenie ran i zylaków przez najnowsze metody.  
Konsultorium: — Farmacia Guaira tel. 675 rua Marechal Floriano 740 — Kurytyba. Od godz 10 do 12 i od 2 do 5. Rezydencja: — Av. Silva Jardim nr. 285 Tel. 677.  
Przyjmuje wezwania w dzień i w nocy

### Dr. JANINA WĄTROBIANKA

CHOROBY DZIECIĘCE I KOBIECE  
— PORODY —  
KLINIKA OGÓLNA  
— WYJAZDY NA KOLONJE —  
Konsultorium i rezydencja:  
MARECHAL MALLET

### DR. DANTE ROMANO

Z praktyką w szpitalach berlińskich Internista Szpitala Ewangelickiego Santa Casa de Misericordia w Rio de Janeiro. Profesor sekcji operacyjnej na Fakultecie Medycyny. Leczy syfilis, choroby dróg moczowych i kobiece. Promienie ultra-fioletowe, operacje wyrostka robaczkowego, przepukliny, hemoroidów, wrzodów i nowotworów, chirurgia pochwy rozrodzonej jajników, wrzodów, pęcherza, nerek, żołądka, płuca, gruźlicy, watroby, i t. d.  
Konsultorium: Praça Tiradentes Nr. 554 (nad apteką Mimerwa) Rezydencja: Praça Senador Corêa, 4

### Dr. Carlos Heller

Z praktyką w szpitalach w Hamburgu, Paryżu i Wiedniu. Szef kliniki ginekologicznej i takulety medycyny.  
Klinika medyczna. — Choroby piersiowe, skórne, płciowe. — Promienie ultrajioletowe.  
Konsultorium: — Farmacia Avenida, av. João Pessoa, 68 — od 10,30 do 11,30 i 4 do 6. — Farmacia da Ordem Praça da Ordem od 9 do 10.  
Telefon: Konsultorium 875  
Mieszkanie 424

### DR. M. ISAACSON

Profesor Fakultetu Medycznego na Uniwersytecie Paranskim  
Operacje i pomoc przy porodach. — Choroby kobiece. — Gruźlica. — Diatermia. Promienie ultra-fioletowe.  
Konsultorium: Praça Zacharias 3 2-gie piętro. Tel. 1163. Rua „Ja Raa, Bruno Figueira, 110 el)

### Dr. Adalberto Scherer Sobr.

**KLINIKA OGÓLNA**  
Drogi moczowe — Syfilis — Choroby Wątroby i wnetrzności  
Konsultorium: Nad Farmacia Moderna, r. S. Francisco, od 10—12.  
Mieszkanie: rua Comendador A..., nr. 179, telefon 136

### Nauka Kroju

Praktyczny podręcznik Heleny Gryzelko z modelami i objaśnieniami. Dział bielizny i krawiecki. — Książka bardzo użyteczna w każdym domu.  
Cena 4\$000

## Rio das Cobras



**Nowa największa Kolonia w Paranie** położona w okolicy Barão dużej przyszłości na prawym brzegu rzeki Iguaçu blisko traktu Guarapua-ra-Foz do Iguaçu. Niebawymy gdzieś ogólny procent ziemi pierwszej klasy zupełnie równej, należącej się do uprawy plugie n. Cena ziemi obecnie mierzzonego drugiego bloku 120\$000 za alkiej. Warto zamawiać zaraz bo będzie drożej. Informacji udziela się w Kurytybie, przy ul. Ermelino de Leão 15, piętro 1, lub na kolonii Rio das Cobras (municipium Guarapuava), za osadą Laranjeiras. PROSPEKT ILLUSTROWANY wysyłamy na żądanie. Adres dla listów:  
**CIA COLONIZADORA E MERCANTIL PARANAENSE S. A.**  
Caixa postal 222, Curitiba — Parana

Uprowadzamy, że kupujący ziemię nie mogą liczyć na stały zarobek przy pracach na kolonii ani tem bardziej na kredyty w naszym magazynie, muszą więc posiadać pewien zapas gotówki na zagospodarowanie się.

**UWAGA:** Wystrzegać się „fazendeirów”, proponujących sprzedaż terenów. Tytuły własności w Paranie są często nie uregulowane, a kolonisci, nabywający ziemię z rąk prywatnych, są narażeni na podwójne płacenie

Registra sob n. 1 no Registro Imobiliario de Gpuava, de acordo com o decreto-lei n. 58 de 10-12-937, art. 10.

# O Polsko, Niezlomny Rycerzu Narodów!

Mur piersi Twej mężnej Działwy osłania świat przed krzyżacką nawałą

## Po 2 tygodniach

Dwa tygodnie minęły, jak Niemcy ruszyli całą swą siłą na Polskę, aby ją złać i podbić w ciągu 5-ciu dni. Półtora miliona żołnierzy rzucił Hitler do boju i uposażył armię w tysiące czołgów, samolotów, w niezliczone samochody.

Rzesza, obejmując Polskę swymi granicami z trzech stron świata, wyprawia na podbój 4-ry armie. Jedną uderzyła od Prus zachodnich w kierunku Bydgoszczy i Grudziądza, aby odciąć Pomorze od Polski. Trzy inne armie udają się pospieszną jazdą na zdobycie Warszawy: jedna wyszła z Prus wschodnich, druga ze Śląska przez Częstochowę, trzecia wpadła ze Słowacji na ziemię Małopolski. Wszystkie 3 armie miały się spotkać w ciągu najdalej 7-miu dni pod Warszawą, zając stolicę i „zrobić z Polską porządek” przez przyłączenie jej do Rzeszy. Po wielkiej paradyżce zwycięskiej w Warszawie Berlin miał podać Francji i Anglii rękę do zgody.

Ale plan się rozbił, skutkiem czego naokoło szyi krzyżackiej zacieśnia się coraz więcej powrót kłeski.

Na Pomorzu zdobywcy zajęli wprawdzie Bydgoszcz, którą strasznie zbombardowali, oraz Grudziądz, ale w samym krytarzu i u Gdyni pozostała znaczna siła wojska polskiego, i Niemcy skrwawiają się okrutnie, gdyby chcieli wzięść tę nową Cezare. Chwilowo nie próbują jej nawet ruszyć, tylko bombardują Gdynię.

Armia śląska po zajęciu Częstochowy, została wstrzymana przez Polaków na ziemiach Kiele. Armia karpaska, wzięwszy Kraków, z trudem dotarła dopiero w okolice Sanu. Tylko armii mazurskiej powiodło się dotrzeć do Warszawy — ale już została oddepchnięta stamtąd przez bohaterką obronę.

Niemcom przy szybkiej jeździe samochodami pancernymi pomagała iście cudowna pogoda. Co zrobili ich samochody i tanki, gdy przyjdzie deszcz? Straty ponieśli duże. 45 tysięcy zabitych, 170 tysięcy rannych, 300 samolotów zestrzelonych, tysiąc czołgów pogruhotanych.

Marsz Śmigły Rydz, w porozumieniu z Francuzami i Anglikami, wycofał przed przebijającymi siłami armię swą na linię rzek Narew, Bug, Wisła i San i tu ustawił swe szeregi. Siła armii polskiej jest nieknięta, wycofanie się w takim porządku było sztuką niełatwą, która świadczy znakomicie o polskiej sztuce wojennej.

Wkrótce też wojska polskie przejdą do ataku, który właściwie zaczął się mężną obroną Warszawy. Duch wojska i narodu jest nieosłabiony, a bestialstwa pogańskiej tuszczy Hitlera, dokonywane na ziemiach polskich, zapalają w sercach żądę odwetu.

Cały świat zdumiewa się nad męstwem żołnierza polskiego, o którym w dotychczasowych walkach.

polscy rośnie z godziny na godzinę. Na front nadchodzi świeże rezerwy z głębi kraju.

**Brazylianie zdrowi i cali**  
Jak doniosło Polskie Radio z Warszawy, nieliczni członkowie kolonii brazylijskiej w Warszawie są cali i proszą o pozdrowienie wszystkich swoich krewnych i przyjaciół zamieszkałych w Brazylii.

**Wesołość w Warszawie**  
Pomimo tragicznych chwil, jakie przeżywa stolica Polski, srode bombardowana przez samoloty niemieckie starające się niszczyć starożytne zabytki architektoniczne, związane z tysiącletnią kulturą polską, miasto miało chwile wesołości, słysząc jak radio niemieckie podawało o wkroczeniu wojsk Rzeszy do Warszawy. Szczególną wesołość wywołała wiadomość o rzekomych uroczystościach niemieckich, odprawianych w Warszawie.

**Z U.S.A. na pomoc Polsce**  
Polacy w Ameryce Północnej rozpoczęli akcję dla zebrania 10 milionów dolarów na obronę Polski. Delegacji wszystkich towarzystw polskich w Stanach Zjednoczonych zebrani w New Yorku

postanowili zorganizować komitet centralny. Dziewczęta polskie w Ameryce zorganizowały żeński legion amerykański mający za zadanie niesienie pomocy ofiarom brutalnego napadu na Polskę. Weterani z wojny światowej w liczbie 5.000 zgłosili się jako ochotnicy do służby w wojsku polskim. Jest nadzieja, że liczba ich osiągnie 50.000. W konsulatach polskich w Ameryce Północnej zgłasza się wielka ilość ochotników różnych narodowości, którzy wykazują gotowość walczenia za niepodległość Polski przeciwko wrażemu nazyzmowi.

**Warszawa w ogniu bomb**  
Dnia 7.9 lotnicy niemieccy znów bombardowali kilkakrotnie stolicę Polski, wyrządzając wiele szkód. Najwięcej jest ofiar wśród kobiet i dzieci. Od bomby zapalnej powstał pożar na dworcu zachodnim. Mimo nekania ciągłymi nalotami płatowców napastnika, ludność Warszawy nie cofa się, broniąc zaciekłe miasta, którego mury widziały nieraz nieprzyjaciół, lecz zawsze oglądały smrotny odwrót herd nieprzyjacielskich.

**Biuro Pośrednictwa Pracy**  
POTRZEBUJE I DOSTARCZA  
Służących, kucharek, pokojówek, nianie  
Wykonuje heblowanie, gładzenie i woskowanie podłóg maszyną lub ręcznie. Wykonuje czyszczenie kominów  
Rua Monsenhor Celso, 244 -- Kurytyba  
Telefon 1554

**NA FRONCIE ZACHODNIM**  
Pochód Francuzów  
Armia francuska rozpoczęła triumfalną ofensywę na terenie zagłębia węglowego niemieckiego Saary. Wojska angielsko francuskie weszły również przez kilka punktów na teren Nadrenii.

Lotnicy angielscy i francuscy zbombardowali miasto Friedrichshafen, położone nad brzegiem jeziora Constanca, i zniszczyli wielkie fabryki zepelinów.

Została również zniszczona przez lotników francuskich największa fabryka niemiecka samolotów Dornier.

Samoloty angielskie zatopili bombami okręt wojenny niemiecki Gneisenau. Zostały również zatopione dwa inne okręty wojenne niemieckie.

Lotnicy niemieccy próbowali kilka razy bombardować miasta Paryż i Londyn, za każdym jednak razem musieli się wycofać z wielkimi stratami, co stwierdza doskonałość obrony przeciwlotniczej angielsko-francuskiej.

**By użyć Polsce**  
Szef rządu francuskiego Daladier i Naczelny wódz armii francuskiej generał Gamelin odbyli dłuższą naradę, mając na względzie przedewszystkiem odciążenie wojsk niemieckich z frontu polskiego, gdzie wróg nacierał wielkimi siłami.

## Z Tygodnia

Streszczenie wiadomości telegraficznych

**Niemcy się nie mylą!**  
Marszałek Goering przemawiał do robotników, wzywając ich, by się zjednoczyli i stanęli jak jeden mąż i poparli rząd, który wprawdzie pozbawił ich wszystkiego, lecz dał im skromne porcyjki sztucznego tuszczy. Goering zapowiedział, że żywność będzie w przyszłości jeszcze umniejszona, ale kiedyś może być lepiej. W całej Rzeszy brak mydła, więc Niemcy muszą chodzić w czasie wojny brudni. Sam Goering wstał z łóżka i nie umył się — jak to w swej naiwności ogłosił na cały świat.

**Siłacy bronili się do upadłego**  
Gdy Niemcy wkroczyli do Pszczyny, polskiego miasteczka na Górnym Śląsku, w czasie defilady posypały się na nich strzały z karabinów maszynowych ustawionych na dachach. Garstka żołnierzy polskich, którzy tu pozostali, przywitała Niemców w tak niemiły sposób. To samo przydarzyło się w Katowicach i bardzo wielu miastach. W Katowicach, garść Polaków broni się jeszcze w hotelu Mitropol.

**Garstka Bohaterów**  
Gdy niemieckie oddziały oparowały po 7-miu dniach skład amunicji Westerplatte, zdumienie ich nie miało granic. Z gruzów wyszło 60 żołnierzy i 5 oficerów. Niemcy myśleli, że znajduje się tam wielki oddział, a w rzeczywistości załoga nie liczyła więcej jak 120 żołnierzy. Przez siedem dni garstka bohaterów odparowała dniem i nocą ataki przeważającego nieprzyjaciela od lądu, morza i powietrza, a poddała się z powodu wyczerpania sił i amunicji. Bohaterzy Polacy nie mieli dostatecznej żywności i amunicji, a oprócz tego nie mogli zmruczyć na chwilę oczu, odpierając dniem i nocą wściekle ataki nazystów,

których było w Gdańsku kilkadziesiąt tysięcy.

Tak brzmi wiadomość ze źródła niemieckiego. Wedle wieści ze Szwecji natomiast koniec Westerplatte był inny. Gdy po odparowaniu strasznych ataków w dzień i w nocy twierdza polska jednego poranku zamilkła, Niemcy czekali kilka godzin, bojąc się jakiego podstęp. Potem znów zatonęli ogniem z trzech stron, z morza, nieba i ziemi. Ponieważ mimo wszystko nie było odpowiedzi, wysłano patrol pod mury a właściwie na gruz Westerplatte. Patrol nie spotkał żadnych przeszkód, bo nikt z bohaterów Polaków nie żył. Nikt z obrońców nie został przy życiu — twierdzi Szwedzi — nie było też nikogo, kto by wywiślałby znak poddania się, jak o tem piszą Niemcy.

**Pospieszny Hitler**  
Hitler zapowiedział jeszcze w środę, że wejdzie najdalej o 4-tej do Warszawy. W niedzielę wojsko niemieckie nie zdołało jeszcze dotrzeć do przedmieści. Ludność, która pozostała w stolicy Polski, współdziała z armią.

**Obrona Warszawy**  
Naczelny Wódz, Marszałek Śmigły Rydz wydał gorącą odezwę do obrońców stolicy. „Warszawa wpadnie w ręce wroga jedynie wówczas, gdyby wszyscy obrońcy poległ” — głosi jego odezwa.

**Polska zwycięży**  
Pułkownik Wacław Lipiński przemawiając przez radio, powiedział: „Jest prawdą, że wojsko polskie było do dn. 8.9 w odwrocie, lecz jego duch i zapał bojowy nie zmniejszyły się zupełnie. Polska zwycięży i zatrumfuje. Warszawa po raz wtóry zasłużyła na Krzyż „Virtuti Militari”, nadany jej w roku 1920 r. przez nie-

## Obrona Warszawy

**Kim jest obrońca Warszawy**  
Dowódcą wojsk broniących bohaterów Warszawy jest słynny generał Czuma, który w czasie walk z bolszewikami w 1920 roku odznaczył się świetnymi czynami bojowymi na Syberii, gdzie dowodził V dywizją Wojsk Polskich. Dywizja ta współdziałała z syberyjskim rządem anty-bolszewickim Kołczaka, z legionami czesko-słowackimi oraz działającą tam podówczas armią aliancką.

**120.000 mężczyzn i kobiet broni Warszawy**  
Po opróżnieniu Warszawy pozostało się w mieście, obok wojsk regularnych, 120.000 mężczyzn i kobiet zdecydowanych do broni-

nia miasta aż do upadłego. Domy zostały ufortyfikowane i spójone okopami i barykadami. Dowódcą armii broniącej Warszawy, gen. Czuma oświadczył, w odezwie wydanej do ludności, że naczelny wódz armii polskiej, Marszałek Śmigły Rydz dał mu polecenie bronięcia miasta za wszelką cenę. Armia warszawska ma przed sobą tylko jedno wyjście — obronić stolicę albo polec na polu chwały.


**Opór polski rośnie**  
Po wycofaniu się z terenów trudnych do utrzymania ze względów strategicznych, armia polska skoncentrowała się na przedpolach Warszawy oraz na linii Wisły, Pilicy i Narwi. Opór



**JA SIĘ BBONIĘ**  
przed jakimkolwiek bólem, który mnie zaatakuje, nosząc zawsze w torebce tubkę z Cafiaspiriną.  
Cafiaspirina usuwa wszelkie bóle i daje mi ulgę w czasie krytycznych dni miesiąca.  
Środek niezawodny przeciw bólowi i przeziębieniom, bólowi głowy, [krytycznym dniom miesiąca]



**CAFIASPIRINA**



**PETROLINA  
MINANCORA**

**Niezawodna przy łupieżu i wypadaniu włosów. Robi włosy silnymi, jedwabnymi i perfumuje je. Najlepszy środek przy niedomaganiach skórnych w częściach owłosionych**  
We wszystkich aptekach i drogeriach

Wyrób Lab. „Minancora” w Joinville

**Od Wydawnictwa**  
Czytelnicy oczekiwali zapewne, że Gazeta wznowi 2-krotne wychodzenie w tygodniu, jak w czasie wojny światowej. Przepraszam za zawót, który Was spotkał. Wszystkie nasze siły winny się w tej chwili skupić dla obrony Polski i ochrony demokracji przed krzyżactwem. Tak postąpiłem też z środkami, jakie trzymałem w rezerwie na czystsze wydawanie pisma.  
**PAWEŁ NIKODEM**

**Mabożeństwo**  
o zwycięstwo dla Polski odbędzie się w Iraty, w kościele św. Michała w dni 24.9, o godz. 10. Zarazza na nie wszystkich Rodaków i Przyjaciół Polski z Iraty i okolicy — Rodzina Klempów.



**Ważne dla przybywających na krótki czas do Kurytyby**  
Szyjemy ubrania i sobretudy (jesionki) z własnego lub dostarczonego przez klientów towaru, podług miary w przeciągu 8 godzin. Pierwszorządna robota. — Zamawiając z rana, oddajemy tego samego dnia garnitur gotowy. — Wielki skład kaszmirów, brimów, linhooraz paltta męskie i damskie. Ubrania dla mężczyzn i chłopców  
SPRZEDAŻ HURTOWNA I DETALICZNA  
Kurytyba Pr. Tiradentes, 5, róg placu Gen. Marques — Tel. 2.6-2-1